

Ungbamvu ku nggo Bulu à charr ku Anu Roma ba Ure ku meme

A si Bulu nggo à charr ungbamvu unngo ku (*Kye nu 1:1*). À charr ku anishirr ni inggurr bi i Abachi yi nu Roma. Igarr imbarr yi i si abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen na a kaki ani Yahuda ba nu ugo mu.

Bulu à wo ure ni itu i inggurr bi i anishirr ba Abachi ba nu Roma, na nise kuma nabo kye. Uyirr mi nu umi ku abi ko na angu ba a nise kuma nu Roma kye. A zhinu a si ani Yahuda ba nggo a kaki abiga ni ivi i Pentiko yi nggo, zhinu aba yo a ka zhi nu Urushalima na nga ni bwu inggurr bi i Abachi yi nu Roma (*Indu 2*).

Bulu à tsarr ba di ani Yahuda na abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen, abi na si abi la ure wemi, na zha ikpa ttungo. À da di anishirr a vu sarr ku Are ka Abachi Uni wre wa.

Bulu à tsi ango ku abangga ba nggo a ta bre ungbamvu ku di a bu na iga imbarr yi ssuzzu zizi na aki ka nggurr bi ambarr ka tuku ni ingbingbru i abi yi.

Are ka nggo a charr ka nu ungbamvu unngo ku, tuku ankla ka nggo a charr ka nggo

Ure ku meme *1:1-17*

Ila ure i anishirr yi tuku ikpa ttungo i Kristi yi
1:18–5:21

Ukyekye ku Kristi ku u du inta i ba ila ure
ingurr 6:1–8:39

Inkindirr yi nggo Abachi à ssu zu ku ani Yahuda
9:1–11:36

Uzirr ku abiga 12:1–15:13

Ure ku ikikre ku 15:14–16:27

¹ A si ingga Bulu, uvurr iko a Kristi Yesu, tuku uni ko na angu nggo Abachi à ttu ingga na ni ingga undu ku ibre ku anishirr Ure ku wre umaku. A si ingga yo i so charr ki imba. ² Ure ku wre ku nggo Abachi a ni angu na du abi kpa are ama ba a da ni ikuchi yi nu Ungbamvu ku Abachi ku. ³ Ure ku wre ku u si ni itu i Uzuma wa, Atiko munta wa, Yesu Kristi. Nu ukpa ku Unushirr, à si uhanma a Doda. ⁴ Abachi à tsarr nu ukyekye ku Izhi ima yi di à su Uvuvurr a Abachi, na gi ma gru ni ibe. ⁵ Abachi à du Kristi à ttu ingga ki uni ko na angu, wre ki ingga bu na ku Kristi undu, meme ni bu gri anishirr bi ingbingbru ba we, ni nga du ba ni yo isisurr na Abachi ku, na bu wo ku ure. ⁶ Imba mi nu Roma nggo Abachi a ka yo imba ki a bu Yesu Kristi ba, imba i si nu umi.

⁷ Ima yo di ingga ko charr ki imba wemi nu Roma, nggo Abachi à kpanye ni imba na yo imba ki anishirr ama nggo.

Ingga i barr di Abachi Aki amunta wa tuku Atiko Yesu Kristi a bu na wre ki imba na bu ni imba isu isisurr.

Bulu a barr na nyarr ku Abachi

⁸ Ingga ta kuchi nyarr ku Abachi amungga ni isa i Yesu Kristi ni itu imba we nu nggo anishirr kago ingbingbru yi a so wo nggo imba ikpanye ni Yesu ku nggo. ⁹ Abachi à hi krizhizhi di ingga da su ure

ujiji. Abachi wa nggo ingga i na undu ku ibre ku anishirr Ure ku wre ku Uzuma ku ni isisurr iyirr nggo. ¹⁰ Abachi mi a hi di ingga di se na amarr amba ni ibarr imungga yi ttuttumi. Ingga barr di Abachi a ti kpanye uwa bu na ki ingga anko di ingga kru ni rri ni imba ba.

¹¹ Ingga zha di ingga ka hi imba ni bu sha inkindirr izizi yi nggo Izhi i Abachi yi i di ni nggo i ni imba, wre ki imba bu kri kyekye. ¹² Ida imungga inggi i si di inta bu zi ikpa imunta yi, ingga ni iyo isisurr imungga yi bu zi imba, imba ni iyo isisurr imba yi bu zi ingga. ¹³ Amuya abiga, imba bu hi di ingga di zha anko zhi ngbangbamu di ingga ta nga ni imba ba, ni na chankarr. Ingga zha di ingga ka ni du anishirr kaki abiga Yesu Kristi, nâ ta si nggo ingga na ku abangga ba nggo a si si ani Yahuda nggo hen.

¹⁴ Undu kuma u du ingga so na ti ingga iri uhla mu ku anishirr wemi. Anu Girrki tuku abangga ba nggo si si anu Girrki hen. Na abi bwu ashishi tuku abangga ba nggo a ni so ni ibwu, na abi hi ungbamvu na abangga ba nggo a si hi ungbamvu hen. ¹⁵ Ima yo du ingga yo isisurr imungga di ingga ta ni bre ki imba abi so nu Roma ba Ure ku wre ku meme.

Ukyekye ku Ure ku wre ku

¹⁶ Ishisha i si di ki ingga ni ibre ku anishirr Ure ku wre ku hen, nu nggo ingga hi Abachi à du inta hi ukyekye umaku nu Ure ku wre ku ni kpa abangga ba nggo a kpanye na Abachi ku ttungo, bazhi na ani Yahuda ba nga na abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen. ¹⁷ Ure ku wre ku yo u tsarr

inta anko nggo Abachi à di kpa anishirr ki azizi. Ina ima yi i di si nu nggo anishirr ngga a di yo isisurr na Abachi ku nggo. A charr na angbamvu ka Abachi ka da di, “Undurr wanggo nggo Abachi à na ma ssubi na age ama, à ta so tsitsirr ku iyo isisurr ima yi.”*

Anishirr we a si bi la ure na Abachi ku

¹⁸ Abachi a di tsarr inta unfu umaku zhi nu unkplassu ku ila ure tuku umimi ku anishirr nggo a di cha ure ujiji ku ttu nado. ¹⁹ Abachi à ki ba iha, nu nggo a ka hi aseki ama ka ndende mi ba, Abachi yo à tsarr ba na ka wemi na nkpama. ²⁰ Bazhi nu nggo Abachi a na ingbingbru yi mu nggo, anishirr a hi di Abachi a se, na hi du ukyekye umaku u si di kre hen. Na hi di uwa yo si Abachi jiji. Aseki ama ka a si di hi ka na ashishi hen. Na hi da a se ma. A si ima yo i taka du anishirr a zha inkindirr i da ku Abachi chankarr na a taka sama ni inkindirr ida kri atu ambar.

²¹ A hi mu yo da Abachi se, na si nu ma inkpinkpye ima yi hen, na si di da di aba nyarr ku Abachi hen. A si na meme hen, na du amarr ambar a kaki ankalanttu, na du ibwu i tsarr ssu ba ni isisurr imbar yi, nggo i kurr sama ni inkindirr nggo. ²² A da gigyemi da aba hi inkindirr, na si hi inkindirr hen, a si arrurru. ²³ Nggo a ka di barr Abachi ni so sese wa, aba so di barr aseki ka nggo a si ankpunkpru anishirr a na ka zzu unushirr nggo di ttu, na zzu aminche tuku ininazzu i inyarr ki nga ngi nga.

²⁴ Urrurru ku anishirr ukuma yo u du Abachi a kà ba du ba a so na aseki ka zi ashishi, nggo isisurr

---

* **1:17** Kye zizo Habaku 2:4.

imbarr mu i zha ina nggo. A na aseki ka ishisha ni ikpa imbarr ku. ²⁵ A si kpanye nu ujiji ku Abachi ku hen, na ka di re are. A di kuttu na barr, na na undu ku aseki ka nggo Abachi a na ka nggo, na si kuttu na barr Abachi nggo a na aseki ka hen. A si Abachi uwama yo nggo anishirr a bu di gbyarr asa na ku, ase na ase! Du yi si meme yo.

²⁶ Nu nggo anishirr ba a na meme nggo, Abachi a du ba ki iha na na aseki ka ishisha. Amba ba a ka ukpa umbarr ku di na aseki ka nggo a si di na nu ukpa ku ayamba hen. ²⁷ Aniru ba mi a na meme yo, na si di kurr na amba ba hen, na ka di kurr ni ikpa ambarr ku. Aniru ba a na aseki ka ishisha ni ikpa ku. Ima yo du Abachi du ba ki iha inggi yi nggo aba ngga a zha ku atu ambarr nggo.

²⁸ Nu nggo, anishirr a da di, “Inta ta kpamusu ni inkindirr yi nggo iwre nggo anishirr ka hi yi ni itu i Abachi nggo.” Ima yo i du Abachi a ttu ba ttungo mre isisurr imbarr yi i ka di ta amarr andanda yo mre. ²⁹ Aseki tankpami a tsarr ssu na ba. Iki awa, ni na ku ikpa undanda, ni ngi ikpa, na di vi, na re ikpa mi, na bri nyarr ni iha i abanu, ³⁰ na re ndanda, na na aseki andanda ku ikpa, na si abi karr Abachi, a di re ku ikpa undanda. A di ba da aba a mri anishirr ba we, na si abi gi atu. A di zha anko a na aseki andanda yo mre. A si abi ka iwo ku akiki ambarr. ³¹ A si hi uzizi hen. A si di na inkindirr yi nggo a da di aba ta na hen, na si di ki itito na abanu ba hen. ³² A hi di are ka Abachi ka a da di anishirr ba ngga nggo a ti ki abangga ngga a zha. Na ka na so di na aseki akama na kpanye ku abanu nggo a na ka nggo.

2

Unfu ku Abachi ku u ta ji na anishirr ba we

¹ Ùwà uni di kye undanda ku abanu, ùwà ta da angginggi i ta kpa ùwà ttungo du ùwà si di na undanda hen? Nggo ùwà ti da ku abanu undanda umbarr ku, ùwà mi di na undanda ukuma yo. Meme nggo, ùwà so lo itu imuwa mu. ² Inta wemi hi di Abachi à ti bre ku anishirr abi na aseki akama amu ambarr ka, uwa à na ma. ³ Imba akpukpamu, imba mi di na aseki andanda ka nggo ni di glo abanu mu da a na ka! Imba ta kru ba nu momonggo ku unfu ku Abachi ku? ⁴ Bu imba kye uzizi ku Abachi ku ba kahre tuku nggo Abachi à di vu unfu umaku gri na di nggurr hre. Imba si hi di Abachi à na ki imba uzizi umaku, wre ki imba bu kasarr kanga na ku mu hen? ⁵ Nu nggo imba i ta angbinta harr atu, ni kà ikasarr yi ni ta du iha imba yi i taka si kakami na azhibarr wa nggo Abachi à taka ni du ba a hi unfu umaku ku ila ure imba yi. Azhibarr ama anishirr we a taka hi ibre amu narrnarr i Abachi yi. ⁶ Abachi à taka nga ni han ku anishirr ama ba inkindirr yi nggo a di na nggo. ⁷ Undurr wa nggo a ta di na aseki ka iwre, wre ku ka kpa uzizi ni inkpinkpye tuku iso sese, Abachi a taka nu undurr wama iso sese yi. ⁸ Uwa ta si anishirr abanu ba nanko, a zharr atu ambarr yo mre, na ka ina inkindirr yi nggo a hi di i wre, na ka di na aseki ndanda. Abachi a taka ki ba iha kakami. ⁹ Anishirr abi na aseki ndanda we a taka ki iha, na ani Yahuda na abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen. ¹⁰ Uwa ta si abi na uzizi ba nanko, Abachi à taka gbyarr asa na ba. Na taka nu ba inkpinkpye tuku isu. Na ani Yahuda na abangga

ba nggo a si si ani Yahuda hen. ¹¹ Na Abachi ku anishirr a su ungo uyirr na si di kye unuma mri unuma hen.

¹² Abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen a sama na Are ka nggo a nu Musa. Meme nggo, a di la ure ni isama i Are ka Musa ka na ta ki sama na Are ka. Ani Yahuda aba yo a kpa Are ka Musa ka, meme nggo a ti la ure aba ta bre ba Are ka zhi na Are ka nggo a nu ba nggo. ¹³ Abachi a si kye abi wo Are abangga ki anishirr abi na uzizi ba hen. Abangga ba nggo a na inkindirr yi nggo Are ka a da di a bu na, aba yo si azizi ba na Abachi ku.

¹⁴ Abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen a sama na Are ka nggo a nu Musa nggo, amarr ambarr mu di du ba na inkindirr yi nggo Are ka Musa ka a da nggo. Meme nggo ni sama i are yi mi, aba hi inkindirr yi nggo Are ka a di a bu na, tuku inggi yi nggo a bu si na yi hen. ¹⁵ A na inkindirr yi nggo du anishirr a hi di a charr Are ka zu ba ni isisurr. A di hi uzizi nu ndanda nanka. Amarr ambarr ka mi a di kisa ba na aseki anuma na kpanye ba ma na anuma ka. ¹⁶ Uwa si meme yo Ure ku wre ku nggo ingga di bre ki imba nggo, u da di, na azhibarr ama Abachi a taka du Yesu Kristi à bre amarr ka we, nggo anishirr a gri sharri ni isisurr nggo.

Inkindirr yi nggo Are ka a da ni itu i ani Yahuda ba

¹⁷ Uwa ti si imba ani Yahuda, imba iyo atu imba di imba sa ani Yahuda ni kye Are ka yo na ashishi ni di nggurr anke di imba si anishirr ba Abachi.

¹⁸ Are ka nggo imba ka so di bre nggo a tsarr imba inkindirr yi nggo Abachi da di imba bu na.

¹⁹ Meme nggo, imba mi ka tsarr aba kreshishi

anko, ni kaki uru ku la ku abangga ba nggo a so ni ibwu nggo. ²⁰ Nu nggo imba si abitsarr abangga ba nggo a si arrurru nggo, imba kye di imba ka tsarr abangga ba nggo a si hi inkindirr nggo hen. Imba i ba ni isisurr imba di ihi Are yi i du imba i hi aseki we ni hi da ure yo mre. ²¹ Imba di tsarr abanu, imba ka si tsarr atu amba hen? Imba di kri ni bre ku anishirr di a bu si ki ayi hen, ni di ki ayi ka? ²² Imba nggo di bre ku anishirr bi garr, di a bu si ssuzzu ku di zha amba na aniru na ábì hen, ni di na aseki akama. Imba nggo karr aseki ka nggo anishirr a di ba ka ki azhi ambarr nggo, imba mi di rri, ku ki ayi na aki ka ibarr ka. ²³ Imba gbyarr asa di imba se na are ka Abachi ni di na aseki ka nggo a di du anishirr a kye Abachi kpa chirr ma, nu nggo imba di na aseki ka nggo are ama ka a da di imba bu si na ka hen. ²⁴ A charr na angbamvu ka Abachi ka di, “A si imba ani Yahuda ngga i du abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen a re ku Abachi are andanda.”

²⁵ Imba ti na inkindirr yi nggo Are ka tsarr iso ka a da di imba bu na nggo bari iyo iji imba yi i ta si inkindirr izizi. Imba ti si na inkindirr yi nggo Are ka a da hen, iyo iji imba yi i si undu ku ruku, ni imba ka so sama ni iji yi mu. ²⁶ Abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen na si yo iji hen, aba ma a ti di na inkindirr yi nggo Are ka tsarr i so ka a di a bu na nggo, Abachi à ta sarr kye abama mu ki abi yo iji ba? ²⁷ Meme nggo, abangga ba nggo a si yo ba iji hen, a ta glo imba ani Yahuda kakami nu nggo a yo ki imba iji na charr ki imba Are ka tsarr i so ka chicharr, imba kà ni na aseki ka nggo are ka a han imba ni na ka nggo.

28 Ure ku nggo u si di, a si si iyo iji ba na ábì inggi di na unushirr ki ani Yahuda hen. 29 Iya! Ani Yahuda ujiji wa a si unushirr wanggo nggo a si ani Yahuda ni isisurr. A si Izhi i Abachi mu i di na undu ukuma, na si si Are ka charr chi charr mu hen. Undurr uwama Abachi mu a di gbyarr ku asa, a si si unushirr mu hen.

3

1 Ani Yahuda ba a mri abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen na angginggi? Iwre i abi sarr iji yi i sa angginggi? 2 Iwre yi i si shishemi! Inkindirr imeme inggi i si nu nggo Abachi à kpanye na ani Yahuda ba na re na ba.

3 Abangga ba nggo a kà na a si na inkindirr yi nggo a di a bu na nggo na? Ina imbarr ima i ta han Abachi ni na ba inkindirr yi nggo a da du uwa a taka na ba nggo? 4 Iya! Imba bu hi di Abachi à di da ure ukurr ku, anishirr ngga a si abi ki imu. A charr na angbamvu ka Abachi di,

“Meme yo, ùwà ti re ure, anishirr a bu hi di ure umuwa ku u si ujiji,
aba a ti gri ùwà na kuma na abubo ibre amu,
aba ta ku kpanye nu ure umuwa ku.”*

5 Ina ndanda imunta yi i ti du anishirr a hi uzizi ku Abachi, inta i ta gru ri anta na ba da angginggi? Inta ka da di Abachi à na ndanda mu nu nggo inta ti kpala, uwa vu inta farr nggo? (Uwanggo a si izhi inggi yi nggo anishirr a ta zhi nggo.) 6 Iya! Abachi ka ti si si uni di na uzizi hen, à ka si bre ku ingbingbru inggi yi amu hen. 7 Iki imu imungga yi i ti du ba hi inkpinkyè ni tsarr ijiji i Abachi yi,

* 3:4 Kye zizo Asarr 51:4.

anggi mu i du imba i da di ingga i si uni la ure?
 8 Anggi mu i du imba da di, “Di inta na undanda,
 wre ki inta bu kpa uzizi?” Abanu a glo ingga na
 marr ingga da aba a wo ingga nggo i da meme. A
 taka lo ba nggo azhibarr a ilo wa a ti ma ba.

Undurr ni di na uzizi a sama

9 Meme nggo, inta ta da da angginggi zizo? Na
 ti inta ani Yahuda ka da di inta mu i mri abangga
 ba nggo a si si ani Yahuda nggo hen? Iya! Ingga i
 ka da ni imeme yi ba di ani Yahuda na abangga ba
 nggo a si si ani Yahuda hen a du ila ure i lo ba gri
 kyekye. 10 Angbamvu ka Abachi ka a da meme yo
 di:

“Undurr uyirr uni na uzizi à sama, undurr uyirr
 mi sama;

11 undurr uyirr u krizhizhi

ni di zha du uwa ta hi Abachi à sama.

12 Aba wemi a ka kasarr ni ga Abachi yi ba;

na di na umimi wemi,

uyirr mi uni na uzizi a sama na ba,

undurr uyirr sama.”†

13 “Are ambarr ka sa ka ngu unushirr,

imu imimi nggi i di ssuzzu zhi ni irrirri imbarr
 yi.”‡

“Tbarr angu imbarr yi i so di gri ukpakpa are nggo

si nâ ta si itsi i ìwǎ nggi.”§

14 “Are ambarr ka a tsarr ssu ni ukpakpa
 imarr.”*

15 “Aza ambarr ka a so di ki korr ni ka ayiyi kahre.

---

† 3:12 Kye zizo Asarr 14:1-3. ‡ 3:13 Kye zizo Asarr 5:9. § 3:13
 Kye zizo Asarr 140:3. * 3:14 Kye zizo Asarr 10:7.

16 A ti ka ba nu momo mi, angba ndanda a so ga ba.

17 A si hi iso su hen.”†

18 “A si di kru isisu i Abachi hen.”‡

19 Ziza nggo inta hi di aseki ka nggo a charr ka na angbamvu ka Abachi ka nggo, a charr aseki akama ku abangga ba nggo are ka Abachi ka so hru ba nggo. A charr are ka wre ku anishirr bu ttu angu na si da inkindirr hen. A ti na inkindirr indanda Abachi a ta vu abi ingbingbru ba wemi.

20 A si si iga Are ka tsarr iso zizi ka, inggi i ta na ùwà ki uzizi na age ka Abachi hen. Iya! Are ka tsarr iso ka a di du inta i hi ila ure imunta yi.

Anko nggo ta di inta sa azizi na age ka Abachi

21 Ziza nggo, Abachi à tsarr inta anko wa nggo à ta kpa inta ki abi na uzizi na age ama nggo. Are ka Musa ka na abi kpa are ba Abachi ba a kpanye da anko wa nggo a ta kpa inta ki abi na uzizi na age ka Abachi a si si ina aseki ka nggo Are ka Musa a da yo mre hen. 22 Abachi di kye anishirr ki narrnarr. À di kpa anishirr ku iyo isisurr imbarr yi ni Yesu Kristi yo ku mre. 23 Anishirr we a si abi la ure na si ma abi nga na age ka Abachi hen.

24 Uwa si nggo Abachi nu uzizi umaku à tu Kristi Yesu na si kpa inkindirr ni inta ba hen. Uwa nga ni kpa inta ttungo, na gri inta kanga na Abachi ku. 25 Abachi à du Yesu à nga ni to ayiyi ama wa ki ininazzu na atu munta, wre ki inta anishirr ti kpanye na ku, Abachi bu nggurr ila ure munta yi zhi ki inta. Abachi à na meme wre ku a bu tsarr anishirr di uwa à di kye anishirr narrnarr. Ni

† 3:17 Kye zizo Ishaya 59:7-8. ‡ 3:18 Kye zizo Asarr 36:1.

ikuchi yi, Abachi a vu isisurr na kye ila ure imunta yi nggurr hre. ²⁶ I ziza nggo anishirr a ti la ure Abachi a ki ba iha, wre ku bu du ba hi uzizi umaku. Ima tsarr di Abachi si di na wre ku abanu nanka hen, nu nggo à kpa anishirr ba nggo a yo isisurr imbarri yi ni Yesu Kristi ku.

²⁷ Angginggi ka du inta nggurr anke? Anggi numa se? Angginggi du a si meme? A si nu nggo inta na inkindirr yi nggo Are ka Abachi ka a da? Iya! A si nu nggo inta kpanye nggo, ima yo du yi i si meme. ²⁸ Inta kri karrkarr di ikpanye nggi i di du Abachi a kpa uni la ure ki uni na uzizi na age ama. A si si ina inkindirr yi nggo Are ka Abachi ka a da mu hen. ²⁹ Nggi Abachi a si Abachi a ani Yahuda yo mre? A si si Abachi abangga ba nggo a si si ani Yahuda meme hen? Yo-o! Abachi a si ambarr meme. ³⁰ Abachi a si uyirr, na a ta na ani Yahuda ki abi zirr zizi na age ama nu nggo a ti kpanye. Abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen, Abachi à ta kpa aba mi ki azizi ku iyo isisurr imbarri yi. ³¹ Meme nggo, inta ka Are ka Abachi ka glo ku ikpanye nggi yo mre? Iya! Inta vu Are ka Abachi ka gri gbangba.

4

Iyo isisurr i Ibrayi

¹ Inta ta da di angginggi ni itu i Ibrayi,* aki a akiki amunta wa? A hi angginggi ni itu i ure unngo ku, nggo da di iyo isisurr nggi i ta kpa unushirr ttungo? ² Abachi a ti da di Ibrayi a zirr zizi ku aseki

---

* **4:1** Ibrayi: *Ábáchí* ani Yahuda wa nggo à kye ma ssu na ango mri abanu ba. Ani Yahuda we a surr ashishi di aba a taka hi Ibrayi.

ka nggo Ibrayi a na nggo, uwa a ti si meme i Ibrayi a se ni inkindirr inggi yi nggo a ka nggurr age na yi nggo. Ni ikye i Abachi, Ibrayi a sama ni inkindirr i nggurr anke. ³ Ungbamvu ku Abachi ku u da di, “Ibrayi à kpanye na Abachi ku, uwa a si ima yo du Abachi à kpa ma ki uzizi.”†

⁴ Uvuvurr nu undu a ta kpa si azadi ama ka. A si si inkindirr yi nggo undurr a ba ni isisurr ima mu na nu ma hen. A si inkindirr yi nggo ajiji ama ngga a nu ma. ⁵ A ti si undurr wa nggo à di surr ashishi ni iyo isisurr ima yo, na si di surr ashishi na aseki ka nggo uwa di na hen, na kpanye na Abachi, wanggo nggo di kà uni la ure ki uni sama ni ila ure meme nggo. Abachi a di kye si ikpanye i unushirr uwama bari, na kpa ma ki uzizi ama. ⁶ Doda a da meme yo nu nggo a re ni itu i inyarr i unushirr wa nggo Abachi a si akpa ma da a si uzizi ku inkindirr yi nggo undurr wa a na mu nggo hen. Na da di:

⁷ “Abachi à yo angu azizi ka iwre ku
 abangga ba nggo a nggurr ila ure imbarr yi
 zhi ba,
 abangga ba nggo Abachi ka ila ure imbarr yi
 ttu!

⁸ Undurr wanggo nggo Atiko wa à si taka charr ila ure ima yi zu ku hen, à ta nyarr!”‡

⁹ Inyarr inggi yi nggo Doda à da yi, i si i abangga ba nggo a yo iji yo mre? Iya! Abi sama ni iji mi a taka si abi nyarr meme. Inta ka bre inkindirr yi nggo ungbamvu ku u da ba di, “Ibrayi à kpanye na Abachi ku, uwa si ku ikpanye iyo du Abachi à

† **4:3** Kye zizo Imeme 15:6. ‡ **4:8** Kye zizo Asarr 32:1-2.

kpa ma ki uni na uzizi.” ¹⁰ A na meme nita nggo? Abachi a kpa Ibrayi bari aba a nga ni yo ku iji yi, ka a yo ku iji bari Abachi a kpa ma? Abachi a kpa ma bari aba a ni yo ku iji yi nu ugo mu. ¹¹ Iyo iji ima yi i si ki angba mu nggo a ta du ba a hi di ikpanye i Ibrayi nggi i du Abachi a kpa ma ki uzizi, bari aba yo ku iji yi. A si ima yo i du Ibrayi a si aki a anishirr abi kpanye na Abachi we. Uwa a kpa ba sama ni iyo iji imbarr yi mi. ¹² Ibrayi a si aki zizo a abangga ba nggo a yo iji nggo, na du iso imbarr yi i si ikpanye na Abachi ku, nâ ta su nggo aki amunta wa Ibrayi a se bari aba ka ni yo ku iji yi.

Ikpanye nggi i ta du Unushirr kpa inkindirr yi nggo Abachi à da du uwa à taka ni nggo

¹³ Nggo Abachi à da zu ku Ibrayi tuku ahinhan ama ba du uwa taka nu ba ingbingbru yi, Abachi a si da meme nu nggo Ibrayi a na inkindirr yi nggo Are ka a da mu hen. Iya, a si nu nggo Ibrayi a kpanye, Abachi a kpa ma ki uni zirr zizi. ¹⁴ Abachi ti ta nu abi zirr zizi na are ama ka yo mre aseki ka nggo a da du uwa à taka ni nggo, meme nggo i ikpanye i unushirr yi i si gige, i inkindirr yi nggo Abachi à du uwa à taka na nggo i sama ku unushirr nu undu. ¹⁵ Ure ku tsarr iso ku u di gri iha ndanda, ure ku tsarr iso ku u ti sama, ivu sarr ku are ka i ta sama meme.

¹⁶ A si ima yo du ikpanye nggi i ta nu anishirr inkindirr yi nggo Abachi à du uwa taka nu ba nggo. Meme nggo, inkindirr yi nggo Abachi à da du uwa à taka ni nggo i taka si i ahinhan bu Ibrayi ba wemi. A taka kpa yi sama ni ihan inkindirr. A si sa aba mu nggo a ga Are ka na akpambarr taka

kpa aseki kama hen. Abangga ba nggo a ti kpanye nâ ta si Ibrayi à kpanye nggo, aba mi a taka kpa aseki ka nggo Abachi à da nggo. Ibrayi yo à si ki inta aki munta we. ¹⁷ Ungbamvu ku Abachi ku u da meme yo di: “Ingga na ùwà ki aki a ingbingbru shishemi.” Meme nggo, inkindirr yi nggo Abachi à da du uwa a taka na nggo i wre ku Abachi wa nggo Ibrayi a kpanye na ku nggo. Abachi wa nggo a di du abi ki a tasi. Abachi nggo a bwu angu na na aseki ka nggo a di sama ni imeme yi, na du ka gru se ankpa yirr.

¹⁸ A ka ttu isisurr glo ba di Ibrayi a si ta ngri uvuvurr zizo hen. Uwa si nggo Ibrayi a yo isisurr na Abachi ku, na so di surr ashishi. Na na meme yo na kaki “aki a ingbingbru shishemi.” Abachi mi à da nu ungbamvu umaku di, “Ahinhan amuwa ba a ta si nâ ta si intsintse nggi.” ¹⁹ Ibrayi a si na ase ma ayirr yirr (100) mu, na à ka mri ase ka ngri ba, na si su ukpa ni iyo isisurr na Abachi ku hen, nu nggo a hi di ukpa umaku u ka kre ba, na hi di Sarratu a si ta ngri zizo hen. ²⁰ Ibrayi à ka na yo isisurr ima yi na si su ukpa ni inkindirr yi nggo Abachi à da zu du uwa taka na ku nggo hen. Ikpanye ima yi na Abachi ku i na ma ki ukyekye na di gbyarr ku Abachi asa. ²¹ Ibrayi a hi krizhizhi mi ni isisurr ima di Abachi à si nu ukyekye ku na inkindirr yi nggo a da du uwa à taka na nggo. ²² Ikpanye ima yo i du “Abachi à kpa Ibrayi ki unushirr uni na uzizi.” § ²³ Icharr yi nggo a charr ankpi are ka da di, “A kpa ma da à si uni na uzizi” a si charr ku Ibrayi mu are a kama na nkpama hen.

---

§ 4:22 Kye zizo Imeme 15:6.

²⁴ A charr si ki inta abangga ba nggo a ta kpa inta ki abi na uzizi. Inta nggo kpanye na Abachi wa nggo a du Yesu Atiko amunta wa a tasi ni ibe yi nggo. ²⁵ A du Yesu a ttu na tasi ku ila ure imunta i yo wre ki inta bu kaki abi na uzizi.

5

Aseki ka nggo i zirr zizi na Abachi ku i di gri ku unushirr

¹ Nu nggo Abachi kpa inta ki abi na uzizi ziza nu nggo inta yo isisurr na ku, inta se ni isu isisurr, ni itu inkindirr yi nggo Atiko Yesu Kristi à na ki inta nggo. ² À si ikpanye imunta iyo i du Atiko Yesu à gri inta di inta i ni hi ina wre i Abachi yi nu unto ku nggo inta i so na ku ziza nggo. Ima yo di inta nggurr age nu nggo inta mi i so surr ashishi ni inkpinkpye i Abachi yi. ³ A si si ima yo mre hen. Ni iha imunta yi mi, inta nyarr. Nu nggo inta hi di iha i di gri ivu isisurr. ⁴ Ivu isisurr i di du inta zirr zizi, ima yo du Abachi kpa inta ki abi na uzizi. Izirr zizi nggi i du Abachi kpa inta ki abi na uzizi ni di gri isurr ashishi ni inkindirr yi nggo i so nga ni ichi. ⁵ Isurr ashishi ima i si ta di inta i yi hen. Iya, inta i hi nggo Abachi à ni inta Izhi Iwre yi nggo i du ikpanye i Abachi yi i di tsarr ssu ni isisurr imunta.

⁶ Nu nggo inta i di si latata ni si si kyekye hen, Kristi à nga ni ttu ku abi la ure ni ivi yi nggo Abachi à kye i wre ku nggo. ⁷ I ta tsi aba bu hi undurr wanggo nggo à ta ba itu ima à ni ku unushirr uni di na uzizi. A ta si unushirr wa nggo à di na wre, mi unuma ka ttu ku. ⁸ Abachi à tsarr inta ikpanye kakami ima yi ni inta ba. Ni inggi inta i ni si abi la ure, Abachi a du Kristi nga ni ttu ki inta.

⁹ Yesu nggo à ta kpa inta ttungo nu unfu ku Abachi ku. Nu nggo ayiyi a Yesu Kristi wa à du Abachi kpa inta ki azizi. ¹⁰ Inta i zu angbachi na Abachi ku, uwa a ka na du Uzuma wa a nga ni ttu, wre ki inta bu kaki akpikpa ma. I ziza nggo, inta i si ikpikpa i Abachi, iso tsitsirr i Kristi yi i ta kpa inta ttungo! ¹¹ Uwanggo a si si ima yo mre hen. Inyarr imunta yi i si ni inkindirr yi nggo Abachi a du Atiko amunta wa Yesu Kristi à nga ni na inta ki akpikpa ba Abachi.

Adamu à gri ittu, i Yesu à gri iso tsitsirr

¹² Unushirr uyirr nggo à gri ila ure nga ni ingbingbru yi. Ila ure yi i gri ittu. Anishirr we a la ure, ima yo du ittu i se kago ku anishirr bi ingbingbru ba wemi. ¹³ Ila ure i se ni ingbingbru yi kuchi ni du Are ka tsarr iso ka nggo Abachi à nu anishirr nggo. Are ka tsarr iso a ti sama, aba a si ta vu undurr da a la ure hen. ¹⁴ Bazhi na Adamu ku nga nu Musa ku, ittu i kuttu anishirr we. Abangga ba nggo a si la ure nâ ta si nggo Adamu à kpa ure ku Abachi ku a cha ta nggo hen, abama mi a ki meme.

Adamu à si iyu mu i uwanggo nggo à taka nga nggo.

¹⁵ Ini i Abachi yi tuku ila ure i Adamu yi a si si ungo yirr hen. A su ure ujiji di anishirr shishemi a ki ku ila ure i unushirr uyirr wama. Na anko anuma mi kakami, Yesu Kristi yo na ankpa ma à gri uzizi ku Abachi ku nga ni nu anishirr shishemi na si kpa inkindirr na ba hen. ¹⁶ Ini i Abachi yi i si nanka ni ila ure i unushirr uyirr yi. Ila ure i unushirr uyirr yi i du Abachi à ttu unushirr iba, iba yi i gri ittu. Uwa a ta si ila ure i anishirr shishemi

ba nanko Abachi à kpa ba ku uzizi umaku na ddu ba di, “Imba i si la ure hen.” ¹⁷ A si jiji mu di ila ure i unushirr uyirr nggi i gri ittu ni ttu ingbingbru yi wemi. Inkindirr yi nggo unushirr uyirr, Yesu Kristi a na nggo i gri angginggi? Abangga ba nggo Abachi a na ba uzizi umaku na kpa ba ki abi zirr zizi na age ama, Yesu a taka du ba a si atuttu na ku meme.

¹⁸ Uwa a si meme yo, ila ure iyirr i Adamu i du Abachi à kà anishirr. Uwa si meme yo, ina zizi iyirr i Kristi i du Abachi à kpa anishirr we ki abi zirr zizi na nu ba iso ihehe. ¹⁹ Adamu à si wo Abachi hen na du abanu shishemi a la ure. Uwa si meme yo, Yesu à wo Abachi, ima i du Abachi à kpa anishirr shishemi ki ama.

²⁰ A gri Are ka tsarr iso ka a nga, wre ku a bu tsarr di ndanda i kri mwe. Nu nggo ila ure i ti kri mwe, ina zizi i Abachi yi i kri sha. ²¹ Nggo ila ure i du ittu i ku ttu ingbingbru yi, meme yo, uzizi ku Abachi ku u du ina zizi nggi varr ssu ni du Yesu Kristi, Atiko amunta a tsarr inta anko a so sese.

6

Yesu a di inta iso tsitsirr

¹ Meme nggo, inta ta da di angginggi? Inta bu kuchi ni so la ure yi, wre ku uzizi ku Abachi ku bu nga mwe ki inta? ² Iya! Inta i ka ki ku ila ure ba. Anggi mu ta di inta so ni ila ure ziza nggo? ³ Nggi imba i kpamusu di izzu na amasirr imunta yi i du inta nggurr bi ni Kristi Yesu ku ni ki na ku? A zzu inta na amasirr wa yo ni ittu ima yi. ⁴ Izzu na amasirr imunta yi i du inta ki a ba a zzu inta na ku, wre ku a bu gi inta gru ni ibe yi nâ ta si nggo

a gî Kristi wa nu ukyekye ku Aki ku nggo. Meme nggo, inta ta so iso ihehe.

⁵ Nu nggo, inta i kî ni tasi nâ ta si nggo à ttu nggo, uwa a si meme yo itasi imunta yi i ta di inta si yirr ni Kristi nâ ta si nggo à tasi. ⁶ Inta hi di aseki ka nggo inta i di na ni ikuchi yi, a ka kî ba, aba a kpa ka nu Kristi ku nu unkunkurr ku nggo a kpa ma nggo, wre ba a bu na ukpa ukyekye ku nggo du di inta i la ure nggo ki ndanda. Meme nggo, inta ta si si agarr ku ila ure hen. ⁷ Unushirr a ti ttu, ila ure i si ta lo ma gri zizo hen.

⁸ Nu nggo, inta mi kî ni Kristi ku, inta kpanye di inta ta so tsitsirr na ku. ⁹ Inta hi di a gî Kristi gru ni ibe yi, uwa a si ta ttu zizo hen. Ittu i si ta na ku inkindirr zizo hen. ¹⁰ Ni ima yo nggo a ttu nggo, ila ure i si ta na ku inkindirr hen. I ziza nggo Kristi Yesu à so tsitsirr ku Abachi yo mre.

¹¹ Imba bu kye atu amba wa meme yo. A ti si nu ure ku ila ure, imba bu ssu hi di imba ka kî ba, ni so tsitsirr ku Abachi nu umi ku Kristi Yesu. ¹² Ima yo, imba bu si du ila ure i lo imba gri ni ingbingbru yi ni du imba yo isisurr ni na aseki ndanda hen.

¹³ Imba bu si ba anga numa nu ukpa umba ku di na aseki amimi hen. Si na meme hen. Vu atu amba wa nu Abachi, nâ ta si abangga ba nggo a ka kî ba, aba a gri ba kanga tsitsirr. Ni ka ampu ukpa amba wa nu Abachi ni so na aseki azizi. ¹⁴ Imba bu si du ila ure ka imba kî agarr ama hen. A si si are ka tsarr iso ka ngga a zu imba hen, a si uzizi ku Abachi mu u du imba i so tsitsirr.

Agarr bi ina uzizi

¹⁵ Angginggi i se? Inta ta la ure nu nggo are ka tsarr iso ka a si so gri inta zizo hen, tuku nggo

inta so ku i na uzizi i Abachi yi mu nggo? Iya!
¹⁶ Imba si hi di imba ti ba atu amba wa ni ki agarr bu undurr, undurr uwama a ta na imba ki agarr ama hen? Ûwà ti ba itu imuwa zu ku ila ure, ùwà ta ttu. Ûwà ti ba itu imuwa zu ku ina inkindirr yi nggo Abachi à da di ùwà bu na nggo, Abachi a ta kpa ùwà ki uzizi ama. ¹⁷ Ingga nyarr ku Abachi nu nggo ngbangba ka imba i si agarr bi ila ure, i ziza nggo imba di na inkindirr yi nggo imba i wo na are ajiji ka nggo imba i kpa ni itsarr imungga yi. ¹⁸ A ttu imba ssuzzu ni ila ure, imba kaki abi na ku Abachi undu.

¹⁹ (Ingga re ki imba krizhizhi mi nggo ihi imba yi i si i anishirr jiji.) Ni ikuchi yi imba di ba ukpa umba ni ki agarr bi di zi iki tuku ina aseki amimi na awurr. Meme yo, ziza nggo imba ni ukpa umba ku ki agarr abi di zirr zizi na agē ka Abachi, wre ki imba bu se ni iwre i Abachi. ²⁰ Ni ikuchi yi nggo imba i ni di sa agarr bi ila ure, ila ure nggi i di tsarr imba anko, ni ima yo imba si di na inkindirr yi nggo si iwre hen. ²¹ Imba i kpa angginggi na aseki ka nggo imba di na ka ishisha ki imba na ka ziza nggo? Uwa si meme yo, ikikre ina aseki andanda akama inggi si ittu. ²² I ziza nggo aba kpa imba ttungo ni ila ure ni si agarr ba Abachi. Imba so ku undu ku Abachi ku yo ziza nggo. Ima yo ta na imba ki azizi sama na abla na ni imba iso sese. ²³ Azadi ka ila ure si ittu. Inkindirr yi nggo Abachi a ni inta gigyemi sama ni ikpa inkindirr, inggi si iso sese ni Kristi Yesu Atiko wa ku.

7

Iso imunta yi ni Kristi ku

¹ Amuya, nu nggo imba hi are ka, ingga hi di imba hi inkindirr yi nggo ingga ta da ki imba ziza nggo. Unushirr a ti so tsitsirr nggo are ka tsarr iso ka a da ku inkindirr yi nggo a ta na nggo. ² Kye ayamba a igarr na, uruma wa ti so tsitsirr nggo igarr imbarr yi kurr ba gbangba. Unuru wa a ti ttu are ka a ta ttu ma ttungo na si ta lo ma zu ni igarr yi hen. ³ Meme nggo, unuru wa à ti ni so tsitsirr ayamba wa a ti kà na di zirr nu unuru unuma, aba ta yo ma ki uni zha aniru. Unuru wa à ti ttu ayamba wa à ti kye ni ikye ima na gru ku garr unuma, meme nggo uwa si si uni zha aniru hen.

⁴ Amuya, imba abiga, inta ti han kye na are ka tsarr iso ka, imba ka ki ba, ni itu yi nggo imba su nu ukpa ku Kristi ku. Ziza nggo imba si abi Kristi, wanggo nggo a gi ma gru ni ibe yi, wre ki inta bu si abi na ku Abachi undu uzizi. ⁵ Nggo inta di na ndanda aseki ka nggo isisurr i unushirr di zha di a bu na nggo, Are ka a di tto inta na di inta di zha ila ure. Izha ina aseki ndanda inggi yo i ta ngi inta. ⁶ Uwa ti si ziza nggo, Abachi a ddu inta ttungo nu nggo inta ka ki ba ku Are ka Musa ka nggo a lo inta gri nggo. Ziza nggo, inta si di na aseki na ti are ka a da ni ngbangba yi hen. Inta di na aseki nâ ta si nggo anko ahehe wa a tsarr di inta bu na ni Izhi yi.

Are ka tuku ila ure.

⁷ Abanu ta da di Are ka mi ku itu ima a si ndanda. Iya! A si si meme hen. A si Are ka Abachi ka yo a di ingga hi inkindirr yi nggo a yo yi di ila ure. Ka sama na Are ka ni da di, “Si zharr inkindirr inu hen,” ingga ka si hi ni di zharr inkindirr inu hen. ⁸ Ila ure i hi anko wa nggo i ta di ingga zharr aseki angga ka nggo ingga si zha ka hen. Ila ure yi i di

gri ki ingga amarr ka ure ku Abachi ku nggo da di inta bu si zharr inkindirr inu hen. Are ka Abachi ka a ti sama ila ure ka ttu. ⁹ Ingga i di so tsitsirr ni si hi kakami inkindirr yi nggo are ka a yo yi di si inkindirr i ndanda hen. Ila ure i bazhi nu nggo ingga hi di i si wre ingga bu na aseki anuma nggo are ka Abachi ka a han ni na ka nggo hen. Ingga gru di zha di ingga ta la ure, ¹⁰ meme nggo ni ma ittu. Inkindirr yi nggo are ka a da di ingga bu si na yi hen, wre ki ingga bu so tsitsirr, ima yo i sarr ngu ingga.

¹¹ Ila ure hi anko ni re ingga. Inkindirr yi nggo Abachi a han ingga ni na yi nggo, ila ure yi ga ima yo nga ni ingga ku. Inkindirr yi nggo Abachi a han ingga ni na yi nggo, ila ure yi du ima yo ta ngu ingga.

¹² Ni ima yo, are ka a zhi na Abachi ku, i han ni na inkindirr i di zhi na Abachi ku meme ni di da ku anishirr inkindirr yi nggo a ta na, tuku inkindirr yi nggo i si zizi. ¹³ Meme nggo, inkindirr iwre yi mu i ngu ingga? Iya! Ila ure i du inkindirr izizi inggi i gri ki ingga ittu, ni ima nggo anishirr a ta hi krizhizhi mi di ila ure nggi i si ma. Uwa a si i han unushirr ni na inkindirr ima yo i du inta i hi di ila ure i si indanda kakami.

Itsi yi nggo i si nu umi ku unushirr nggo

¹⁴ Inta hi di Ure ku u su ku izhi imunta yo. Ingga na anko i su unushirr mu, na ayiyi nu ukpa, ni kaki ugarr a ila ure. ¹⁵ Ingga si hi inkindirr yi nggo i so na nggo hen. Ingga si di na inkindirr yi nggo ingga zha di ingga ka na yi nggo hen. Ingga di na inkindirr inggi yi nggo ingga karr yi nggo. ¹⁶ Ingga ti na inkindirr inggi yi nggo ingga i di ingga i si ta

na yi hen, ina ima i di ingga kpanye di are ka a si inkindirr iwre. ¹⁷ Meme nggo, a si si ingga nggo ni itu imungga i so na inkindirr ima hen. A si ila ure yi nggo i rri so ki ingga ni isisurr nggo. ¹⁸ Ingga hi di isisurr mungga yi ka si di ingga na inkindirr izizi hen, ingga unushirr jiji. Ingga zha di ingga ka na uzizi, ni na chankarr. ¹⁹ Ingga si di na uzizi ku nggo ingga zha di ingga ka na ku hen. Ingga ka di na inkindirr indanda yi mu nggo ingga si zha di ingga ta na yi hen. ²⁰ Meme nggo, ingga ti na inkindirr yi nggo ingga i si di ingga ta na yi hen, uwa a si si ingga mu so na inkindirr yi hen, a si ila ure yi nggo i rri so ni ingga ku mu nggo.

²¹ Ingga kye inkindirr yi nggo so di zirr ni ingga ku ttuttumi nggo, ingga ti di ingga ta na inkindirr izizi, ingga kakye ingga ka so na indanda yi mu. ²² Isisurr mungga yi i nyarr nu umi ku Ure ku nggo u zhi na Abachi ku nggo. ²³ Ingga kye inkindirr inuma mu i so na undu nu ukpa mungga. Inkindirr ima i so tsi ni inkindirr inggi nggo isisurr mungga i kpanye na yi nggo. Inkindirr ima nggo i rri so ni ingga ku nggo i na ingga ki ugarr a ila ure. ²⁴ Iha mungga! Unggonggo a ta kpa ingga ttungo nu ukpa unngo ku nggo ta gri ki ingga ittu nggo? ²⁵ Ingga nyarr ku Abachi, nggo à ta du Atiko munta wa Yesu Kristi a ta ni kpa ingga ttungo.

Kye ingga nggo si ma mi, ku itu mungga, ingga ka na inkindirr yi nggo Are ka Abachi ka a da di ingga bu na nggo ni isisurr mungga yo mre. Uwa a ta si inina ikpa imungga yi, ima di zha na inkindirr yi nggo i ta gri unushirr ku ngu mu.

8

Imba bu di na inkindirr yi nggo Izhi i Abachi yi i da nggo

¹ Abangga ba nggo a nggurr atu bi ni Yesu Kristi ku, Abachi à si di ki ba iha hen. ² Kristi Yesu à di du Izhi i iso tsitsirr yi ni kpa imba ttungo na ango ka ila ure tuku ittu. ³ Inkindirr inggi yi nggo ila ure i du Are ka Musa ka a di ma chankarr ni na yi nggo, Abachi a na yi. A du Uzuma wa a ba ukpa ku unushirr na nga ni ki iha na ttu ki ininazzu wa nggo a to ma ku ila ure i unushirr. ⁴ Abachi a na meme, wre ki inta bu na inkindirr yi nggo Are ka a da di inta bu na nggo. Ziza nggo, inta i si so ga inkindirr yi nggo ukpa ku ila ure umunta ku nggo u da ki inta hen. Inta i so wo ku Izhi i Abachi yi mu.

⁵ Abangga ba nggo a ga inkindirr yi nggo inina ikpa imbarr nggi i da ba nggo, abama a di zu amarr ambarr ka ni inkindirr yi nggo inina ikpa imbarr yi i zha di a bu na nggo. Abangga ba nggo a so ga inkindirr yi nggo Izhi i Abachi yi i da ba nggo, abama a di yo isisurr imbarr yi ni inkindirr yi nggo Izhi yi i zha di a bu na nggo. ⁶ Ùwà ti yo amarr amuwa ka ni inkindirr yi nggo inina ikpa imuwa yi i zha du ùwà bu na nggo ùwà ta ttu, ùwà ti ka ni yo amarr ka ni inkindirr yi nggo Izhi i Abachi i zha, Abachi a ta du ùwà so tsitsirr ni si ni isu isisurr. ⁷ Ina ndanda munta yi gri ki inta angba ichi na Abachi ku, nggo inta si di na inkindirr yi nggo Are ka Abachi ka da hen. ⁸ Abangga ba nggo a di na inkindirr yi nggo abangga a zha ku atu ambarr, a ka si na inkindirr yi nggo Abachi a nyarr yi hen.

⁹ Izhi i Kristi yi i ti so ni imba ba jiji, imba si ta na inkindirr yi nggo atu amba mu a da di imba bu na hen, imba ta na inkindirr yi nggo Izhi i Abachi yi i da di imba bu na nggo. Undurr wa nggo ti sama ni Izhi i Kristi yi, uwa si si unushirr a Kristi hen. ¹⁰ Nu nggo Kristi à so nu umi umba ka nggo ukpa umba ku taka ttu ku ila ure, izhi imba yi ta so nu nggo a nggurr imba bi na Abachi ku. ¹¹ Izhi i Abachi yi nggo à ta Yesu si, i so nu umi umba. Nâ ta si nggo à ta Kristi si, uwa si Izhi ima yo taka du ukpa umba ku nggo taka ki nggo u so tsitsirr.

¹² A ta si meme amuya, inta bu so iso yi nggo Izhi i Abachi yi i da ki inta nggo, ni si so iso inggi nggo inta ngga i zha ku atu amunta hen. ¹³ Imba ti so iso yi nggo imba mu i zha nggo, imba i ta ki. Imba ti so iso yi nggo Izhi i Abachi i da ki imba, imba ta so tsitsirr. ¹⁴ Abangga ba nggo Izhi i Abachi yi i gri ba, a sa amumarr ba Abachi. ¹⁵ Izhi yi nggo Abachi a ni imba, i si ka imba ki agarr ni na imba ki abi isisu hen. Iya, Izhi yi i na imba ki amumarr ba Abachi. Izhi yi i di inta di yì ni yo Abachi di, “Ada! Aki amunta!” ¹⁶ Izhi i Abachi yi tuku i munta yi a di nggurr bi na da di inta si amumarr ba Abachi. ¹⁷ Nggi nggo inta sa amumarr ama nggo, inta mi ta kpa iyo angu yi nggo Abachi a yo zu ku anishirr ama ba nggo. Inta ni Kristi i taka kpa inkindirr yi nggo Abachi a zu ku nggo. Inta ti ki iha ni Kristi ku, inta mi taka hru inkpinkpye ima yi na ku.

Inkpinkpye yi nggo i so nga nggo

¹⁸ Ingga hi di iha inggi yi nggo inta so ki yi ziza nggo i si ma inkpinkpye yi nggo Abachi a taka ni inta hen. ¹⁹ Aseki ka ingbingbru ka we nggo

Abachi a na ka a so surr ashishi di Abachi bu tsarr aba amumarr aji ama ba. ²⁰ Abachi à ka ba ni isisurr ima ba di aseki ka ingbingbru ka nggo uwa à na ka a sama ni inkindirr yi nggo a ka na naka nggo. Uwanggo a si si inkindirr yi nggo aseki ka ingbingbru ka nggo Abachi a na ka a zha na atu ambarr hen. A si inkindirr yi nggo Abachi mu à zha meme na surr ashishi ²¹ bi azhibarr numa nggo aseki ka we nggo uwa na ka taka ssuzzu ni igarr na si ta ki hen, na ta kpa inkpinkpye yi nggo Abachi a ka zu ku amumarr ama ba ba.

²² Inta hi di aseki ka nggo Abachi a na ka a si ni ivri na so kpattuttu nâ ta si ayamba nggo à so yì ingri. ²³ A si si aseki ka nggo Abachi à na ka, a ka yo a so yì na kpattuttu na akpambarr hen, inta mi ku atu amunta nggo Izhi iyo i si inkindirr imeme nggo Abachi a ni inta nggo, inta mi so yì ni kpattuttu ni so kye anko di Abachi à bu kpa inta ttungo na kye inta wemi ki amumarr ama. ²⁴ A si nggo inta so di kye anko, ima yo du Abachi kpa inta ttungo. Inta i ti hi inkindirr yi nggo inta so kye anko wa bi yi nggo, uwa si si inkindirr ikye anko zizo mremremu hen. Unushirr a si di kye anko a inkindirr inggi yi nggo a ka hi yi ba hen. ²⁵ Inta ti so kye anko a inkindirr inggi yi nggo inta i nise hi yi, meme nggo inta bu si abi vu isisurr gri.

²⁶ Uwa si meme yo Izhi i Abachi i nga ni di zi inta abi su ukpa. Nggo inta si hi ibarr Abachi hen. Izhi yi na ankpa ma so di tsi ku Abachi ango ki inta. Izhi yi di kpattuttu angga ka nggo undurr ka si da di kye inggi i da uma hen. ²⁷ Nu nggo Abachi à hi amarr ka anishirr. À hi inkindirr yi nggo Izhi yi i zha du uwa ta na nggo. Izhi yi i di re ku anishirr ba

Abachi ba na Abachi ku, na anko wa nggo Abachi à zha ni isisurr ima.

²⁸ Inta hi da Abachi so di na undu ki iwre ttutumi na atu anishirr ba nggo a di kpanye na ku, abangga ba nggo Abachi à hla ku amarr ama.

²⁹ Abachi à hi ba zu bari na na ingbingbru yi, na da di a taka se na su Uzuma wa, wre ku Yesu bu su ba uzayirr ambarr ununku. ³⁰ Abachi a yo abangga ba nggo uwa ka hla zu ba. Abangga ba nggo a yo ba nggo uwa ssu ba gri nga na age ama du ba ni zirr na anko nggo a ka zirr nggo. Abangga ba nggo Abachi a ssu ba gri na age ama nggo, uwa sha inkpinkpye ima yi nu ba meme.

Ikpanye i Abachi yi nggo sama ni ikikre

³¹ Meme nggo, inta ta da di angginggi ni itu inggi? Abachi ti si ni inta ba, unggonggo ka na ki inta anggi? ³² Abachi si harr Uzuma mi zu hen, na ba ma to ki inta we. À ba Uzuma mu à ni gigyemi, anggi ta han ma ni ni inta aseki ka we? ³³ Undurr ka da di anishirr ba nggo Abachi a hla ba nggo a na inkindirr indanda? Abachi mi ku itu ima a da di a si na inkindirr indanda hen! ³⁴ Undurr ka da di a kpala? Iya, uni da uwama a sama. Yesu Kristi yo a ttu, Abachi a ta ma si, uwa so ku nu ungo ri. A so tsi ku Abachi ango na atu amunta. ³⁵ Unggonggo unuma, a ka tsi inta ki na nkanka ni ikpanye i Kristi Yesu yi ku? Ka ti itsutsarr, ka iha, ka nggo anishirr a ki inta iha, ka iyo, ka nggo inta sama ni inkindirr isurr, ka nggo anishirr a so di tto inta, na ka ti ngi inta mi. ³⁶ A charr nu Ungbamvu ku Abachi ku di:

“Ni ivivi yi anishirr a kri da
aba ta ngi inta ni tu imba iyo.

A na inta ki aminta nggo a gri so ko han.”*

³⁷ Iya, ni na ima mi, uwanggo nggo a kpanye ni inta ba nggo a si ta du ba ba inta nggurr hen.

³⁸ Ingga hi krizhizhi mi di inkindirr si ta tsi inta ki nanka ni ikpanye nggo Yesu à kpanye ni inta ba hen: Ka ittu, ka iso tsitsirr, ka abitu ba Abachi, ka ankpinkpye, na abu ukyekye abanu nu un-kplassu, ka inkindirr i ziza ni inggi nggo i taka se ni ichi, ³⁹ ka ingbingbru yi nggo i si nu ussu munta, ni inggi yi nggo i si ki inta na achi. A ka si tsi inta ki nanka ni ikpanye i Abachi yi nggo a du Atiko amunta wa, Yesu Kristi à ni tsarr inta na yi nggo.

9

Israila, anishirr abangga ba nggo Abachi à hla ba nggo

¹ Ingga da su ure ujiji. Ingga su unushirr a Kristi ni ka si ki imu hen. Amarr da ki ingga ni isisurr imungga yi nggo Izhi Iwre yi i so gri yi di ingga si so ki imu hen. ² A si jiji mu, ingga i vri kakami. Isisurr i di vri ingga kakami na atu a anishirr aba ako inta ba. ³ Na ka di ina ima i ta zi ba ma, ingga ka di nggi Abachi ka yo ki ingga angu andanda mu ni bu sama ni inkindirr na age ka Kristi, ni itu amuyirr amungga. ⁴ A si ani Israila, abangga ba nggo Abachi à hla ba, na na ba ki amarr ma na tsarr ba inkpinkpye ima yi na lo azhi ama ka na ba, na nu ba are ka tsarr iso ka. Abachi à tsarr ba anko wa nggo a ta di barr ma nggo. Abachi à da zu du uwa ta na ba aseki shishemi. ⁵ A sa ahinhan ba akiki abi kuchi ba nggo a gri igbu wa nggo. Kristi,

---

* **8:36** Kye zizo Ishaya 44:22.

nu nggo a su unushirr nâ ta si ingga, uwa mi à si aba ako ambarr. Anishirr we a bu gbyarr ku Abachi asa nggo uwa yo à hru aseki ka wemi ase na ase. Du yi si meme yo.

⁶ Ingga si so da di Abachi a ba ttungo ni na inkindirr yi nggo à da du uwa ta na nggo hen. A si sa anu Israila ba we nggo sa anishirr ba Abachi ba jiji hen. ⁷ Amumarr ba nggo Abachi a da ku Ibrayi du uwa taka nu ma nggo, a si sa aba wemi mu a sa amumarr ajiji ba Abachi hen. Abachi a ddu Ibrayi di, “A taka bre ahinhan ba Ishaku ba ki amuwa.” ⁸ Ida ima yi i si di a si si amumarr ingri ba wemi mu a si amumarr ba Abachi hen. Iya, a si amumarr abangga ba nggo a ngri ku Ibrayi, nggo Abachi à da du uwa taka nu ma nggo, a ta yo abama yo mre ki ahinhan ajiji ba Ibrayi ba. ⁹ Abachi à da zu ku Ibrayi du uwa taka na ku inkindirr inuma na ddu ma di, “Ingga taka nga na azhibarr wa nggo ingga i zu wa nggo, i Sarratu ta ngri uvuvurr.”

¹⁰ Uwanggo nggo a si si ikikre yi hen. Kye, amumarr bu Rabeka ba aha mi, aki ambarr wa a su uyirr, uwanggo sa ábáchí munta wa Ishaku. ¹¹ Aba a nise ngri amumarr ba, ka nggo a nise na inkindirr izizi ka indanda mi, Abachi à da ku Rabeka di ankpye wa à ta na ku uvutsa wa undu. A da ku Rabeka meme ure ku inkindirr yi nggo Abachi à zu du uwa à ta na yi, i bu kurr ku meme yo. ¹² Ina ima i tsarr di a si si unushirr mu à ttu ni isisurr ima di uwa à ta na hen. ¹³ Angbamvu ka Abachi ka a da di, “Ingga kpanye ni Yakubu ku ni karr Isuwa.”*

---

* **9:13** Kye zizo Malachi 1:2-3.

¹⁴ Ni ina ima inta ta da di Abachi à kpa ku unuma nanka? Iya! ¹⁵ Kye Abachi à ddu Musa di, “Ingga ti di ingga ta na ku unuma uzizi ingga ta na ku, ingga ti di ingga ta lo isisurr nu unuma ku ingga ta lo isisurr yi.”

¹⁶ Meme nggo, uwa si si inkindirr inggi nggo unushirr a zha du uwa ka na mu hen, a su uzizi ku Abachi yo mre. ¹⁷ A charr ni itu i uttu nu Masarr wa na Ungbamvu ku Abachi ku di, “Ingga na ùwà ki uttu ku ima yo, wre ku anishirr a bu hi ukyekye umungga ku nu ùwà ku, ni bu du ba hi isa imungga kago ni ingbingbru yi we.” ¹⁸ Meme nggo, Abachi à di ki itito ku abangga ba nggo uwa mu a ba ni isisurr ima, na di kpanye ni isisurr ima na a na abanu ki agbugbu.

Abachi a di kà unuma na na ku unuma uzizi

¹⁹ Unuma ni imba ba a ka zhi ingga di, “Abachi ti di na meme yo, uwa ta hi ina ndanda i undurr? Unggonggo ka han Abachi ni na inkindirr yi nggo a yo isisurr du uwa ta na nggo?” ²⁰ Ùwà su unggonggo ni ka kisa ku Abachi ni inkindirr inggi nggo à zu du uwa ta na? Ampirri ka imimi à ka si di zhi uni me wa di, “A sa angginggi du ùwà me ingga ki uma mi?” ²¹ Uni me ampirri wa à ta na inkindirr inggi nggo isisurr ima i dà ku di a bu na ni imimi yi, à ta me impirr iha ni inchirr imimi iyiyirr ima yo. Ampirri ayirr ka a ta zu ka ku azhibarr a na inkindirr inkpi, anuma ka a ta di na undu ttuttumi na ka.

²² Inkindirr yi nggo Abachi a na nggo i si nâ ta si ure ku uni me impirr ku yo. Abachi a ta tsarr

anishirr unfu umaku tuku ukyekye umaku, ima yo i du ma a vu isisurr gri na abangga ba nggo a du ma ki unfu na ba nggo. A sa abangga ba nggo Abachi ki ywhiywhirr i ngi ba nggo. ²³ Abachi à na meme, wre ku bu tsarr inkpinkpye ima yi. A sha inkpinkpye yi a ni inta abangga ba nggo a ki itito ni inta ba nggo. ²⁴ Abachi à hla inta banu, bazhi na ani Yahuda ba, abanu ba a zhi na abangga ba nggo a si si anu Yahuda hen. ²⁵ A charr meme yo nu ungbamvu ku Hosiya ku di, Abachi à da di:

“Abangga ba nggo a si sa anishirr amungga hen, ingga ta yo ba ki ‘Anishirr amungga.’

Ingbingbru inggi yi nggo ingga i si di kpanye na ba hen,

ingga ta da ba di ‘Ingga kpanye ni imba,’ ”†

²⁶ tuku,

“Na ankla ka nggo Abachi à di ddu ba di:

‘Imba si sa amungga hen,’

uwa ta yo ba di,

‘amumarr ba Abachi ni so tsitsirr wa.’ ”‡

²⁷ Ishaya à charr nu ungbamvu umaku ni itu i ani Israila di:

“A ka di anishirr ba Israila a kri nâ ta si ugbughun

nu unddu ku amasirr mi,

a taka kpa ntsimi yo ttungo.

²⁸ Abachi à so ki ywhiywhirr nggo ta nga

ni bre amu ku anishirr bi ingbingbru ba we.”§

²⁹ Ishaya à ka da ba di:

“Na ka di Atiko Uni Inkpinkpye we wa,

à si du ki inta ahinhan abanu hen,

inta ka kaki nâ ta si igbu nu Sodomu,

† 9:25 Kye zizo Hosiya 2:23.

‡ 9:26 Kye zizo Hosiya 1:10.

§ 9:28 Kye zizo Ishaya 10:22-23.

tuku Gomorra.”*

Ure ku wre ku u su ku Israila meme

³⁰ Kye inkpi ure imunta inggi i si di, abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen, na si so ta ukpami da aba a ta zirr zizi na age ka Abachi hen, a si iyo isisurr imbarr nggi i du Abachi a kpa ba ki azizi na age ama. ³¹ Uwa a ta si ani Israila ba, a kà na si yo isisurr na Abachi ku hen, na kye da a si ina wre imbarr nggi ta du Abachi à kpa ba ki abi na uzizi na age ama, na na chankarr. ³² Nu nggo a kà na si yo isisurr na Abachi ku nâ ta si nggo a se hen, na kye du undu umbarr nggo ta du Abachi kpa ba ki azizi ki kru isisu i are yi. Ima yo du ba bwu uza ni ingbinta i ibwu uza yi ³³ nggo a charr nu Ungbamvu ku Abachi ni itu i ingbinta ima yi di: “Kye na, ingga i zu ingbinta† ni igbu nu Zayo nggo i ta du anishirr a bwu uza.

Ingbinta inggi nggo i ta du ba a kuhre nggo. Undurr wa nggo à ti kpanye na ku, ingga si ta du ishisha ki ma hen.”‡

10

¹ Amuya amba na aniru, inkindirr yi nggo i so ki ingga ni isisurr, ingga i di barr Abachi ni itu yi inggi, i si di Abachi a bu kpa anishirr amungga ba ani Yahuda ba ttungo. ² Ingga mi hi di a yo itu kakami ni iga Abachi yi, ihi iga imbarr yi mu i si si izizi hen. ³ Aba si hi anko nggo Abachi à di du anishirr a si azizi na age ama ka hen. Na da aba ta zha anko nggo aba a ta zirr zizi na age

* **9:29** Sodomu tuku Gomorra: Igbu yi nggo Abachi à tu yi nu uru ku umimi ku anishirr ku (Ishaya 1:9). † **9:33** Ingbinta: Kristi yo à si ingbinta yi. ‡ **9:33** Kye zizo Ishaya 8:14; 28:16.

ka Abachi na atu ambarr, na si kpanye na anko a Abachi wa hen. ⁴ Kristi à ka na Are ka du ka a sama nu ukyekye ba, ima yo du abangga ba nggo a kpanye na Abachi nggo uwa a kye ba ki abi na uzizi na age ama.

Ikpa ttungo si i anishirr we

⁵ Nggo Musa à charr nu nggo anishirr a di na na du Abachi à kye ba ki azizi na age ama, na da di, “Unushirr a ti na inkindirr yi nggo Are ka a da nggo, Are ka a ta du ma so tsitsirr.” ⁶ Wanggo yo si inkindirr yi nggo Ure ku wre ku u da ni itu i anko nggo anishirr a di na na du Abachi à kye ba ki azizi na age ama yi nggo i zhi ni iyo isisurr: “Ùwà bu si zhi itu muwa di, ‘A su unggonggo ta hun kuma nu unkplassu ku gri Yesu ji nga?’ ” (Inggi i si di undurr wa nggo a ta hun kuma ku barr Kristi da a bu ji nga ni inta ba nggo.) ⁷ “Ni si zhi itu imuwa di, ‘Unggonggo ta ji ku gri Yesu huzzu zhi ni ibe.’ ” (Inggi i si di a bu ji ku gri Kristi na hun zhi na abi ki ba ba.) ⁸ Inkindirr yi nggo Ungbamvu ku da i si di, “Ure ku Abachi ku u su ywhiywhirr nu uwa ku, u so nu ubarr angu muwa tuku ni isisurr imuwa.” A si ure ku nggo inta da nggo du ùwà bu kpanye nu uwa ku. ⁹ Ùwà ti da na angu amuwa di Yesu à si Atiko, ni ti kpanye ni isisurr imuwa di Abachi a ta ma si ni ibe, Abachi a ta kpa ùwà ttungo. ¹⁰ Inta kpanye ni isisurr imunta da Abachi a kpa inta ki abi zirr zizi na age ama, inta da na angu amunta, Abachi à kpa inta ttungo. ¹¹ A charr nu Ungbamvu ku Abachi ku di, “Uwanggo nggo à ti kpanye na Abachi ku ishisha i si ta ki ma hen.”* ¹² Ida ima

* **10:11** Kye zizo Ishaya 28:16.

yi i si ku anishirr we, nu nggo anko nggo Abachi di kpa ani Yahuda na abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen ttungo, anko wa a si ayirr yo. Atiko wa a su uyirr yo ku anishirr wemi na di na wre ku abangga ba nggo a di barr ma nggo. ¹³ A charr nu Ungbamvu ku Abachi ku di, “Undurr wa nggo ti yo isa i Atiko yi, Atiko wa ta kpa ma ttungo.”†

¹⁴ A ti nise kpanye na Abachi ku, aba a ta yo ma kingginggi? Aba a ti nise wo ure ku Abachi ku aba a ta na kingginggi na kpanye na ku? A ti si da ba ure ku hen, aba a ta na kingginggi na wo ku?

¹⁵ A ti si du abi da ure a ssuzzu hen, aba a ta na kingginggi na da ure ku? A charr na angbamvu ka meme yo di, “A si inkindirr inyarr iwre kakami nu nggo abi da ure ku wre ku ba a so nga nggo!”‡

¹⁶ Uwa a si si ani Israila wemi mu a kpa Ure ku wre ku ni isisurr imbarr yi hen. A charr nu ungbamvu ku Ishaya ku di, “Atiko, abata ngga a kpanye nu ure umuwa ku nggo inta bre ba na ku nggo?”§ ¹⁷ Meme nggo, iwo ure i di gri iyo isisurr. Undurr ti bre ku anishirr ure ku Kristi ku nggo aba ta wo ku. ¹⁸ A si jiji mu di a wo ure ku Abachi ku? Yo-o, a wo ku, a charr nu Ungbamvu ku Abachi ku mi da di,

“Are ka nggo a bre ki inta nggo a zirr kago ingbingbru yi,

aba wo ure umbarr ku kago ni imimi yi.”*

¹⁹ Ingga zhi imba zizo, anishirr bi Israila ba a hi? Yo-o! Musa yo a re ni meme na da nggo Abachi a da ku di,

† **10:13** Kye zizo Jowe 2:32.

‡ **10:15** Kye zizo Ishaya 52:7.

§ **10:16** Kye zizo Ishaya 53:1.

* **10:18** Kye zizo Asarr 19:4.

“Ingga ta du anishirr ba Israila ba kri angbachi na anishirr ba nggo si sa ani Israila hen; Ingga ta du isisurr vri imba na abi igbu abangga ba nggo a si hi inkindirr hen.”†

²⁰ Ishaya yo à sama ni isisu na charr di, “Abangga ba nggo a si so zha ingga hen, aba yo a zirr ku hi ingga.

Abangga ba nggo a si zha di aba ta hi ingga hen, na gru kakye ingga.”‡

²¹ Ishaya da ki inta di Abachi à da ni itu i Israila di, “Ttuttumi ingga i so na ango kuma ku anishirr abangga ba nggo a kà iwo na kà ingga.”§

11

Abachi à na wre ku ani Israila ba

¹ Ingga so da ki imba, Abachi à si kà anishirr ama ba hen. Ingga ki itu imungga, ingga su uvuvurr ingri a anu Israila, uhunhan ku Ibrayi, nu uga ku Benyami. ² Abachi à si kà anishirr ama ba nggo a hla ba zhi ni imeme yi nggo à na ingbingbru yi hen. Imba hi inkindirr yi nggo a charr nu Angbamvu ka Abachi ka nggo Iliya à tsi ku ango ni itu i Israila. ³ A da di, “Atiko, anishirr ba Israila a ngi abi kpa are amuwa ba, na turr akikre ka ito muwa ka kahre, uwa si ingga yo na nkpamu i se ma, aba a ko zha anko a ngu ingga mi meme.”

⁴ Abachi à ddu ma di, “Ingga zu anishirr amungga ba ukri tangba nggo a nise kuttu na barr Baal, wanggo nggo anishirr a yo ma da a sa ábáchí, uwa

† **10:19** Kye zizo Are Ka Zizo 32:21. ‡ **10:20** Kye zizo Ishaya 65:1.

§ **10:21** Kye zizo Ishaya 65:2.

si sa Abachi hen.” ⁵ Uwa si anko ama yo ziza nggo, Abachi à na wre ku ani Israila ba na hla abanu ntsi zu. ⁶ Abachi à hla abama ku uzizi umaku mu na si na ku inkindirr izizi nggo aba na mu hen. Na ka di Abachi a hla anishirr ba ku inkindirr yi nggo a na mu, meme nggo ihla ima yi i ka si si ihla ijiji mu hen.

⁷ Ure kuma u tsarr angginggi? Anishirr bu Israila ba a si hi inkindirr yi nggo a di zha hen. Anishirr ntsi, abangga ba nggo Abachi a hla ba nggo, aba yo a zha inkindirr yi a hi. Abanu ba a kà iwo. ⁸ A charr na Angbamvu ka Abachi ka di, “Abachi à na ba kaki arrurru.*

Bazhi na ase kama, nga na ase angga ka mi,
na na ba ki aba kreshishi,
na aba agbatu.”†

⁹ Doda à charr da meme yo na angbamvu ka Abachi ka di,

“Abachi bu di iga imbarr yi si nâ ta sa azhizhi na anko nggo ta nyarr ba na aza,
wre ba bu jaku du Abachi na ba inkindirr yi nggo aba ngga so zha. ¹⁰ Abachi bu du ashishi ambarr ka ashi ibwu na kye chankarr,
na du ba a darr ugo ni iha ttuttumi.”‡

¹¹ Di ingga zhi imba, ani Israila ba a bwu uza ku nggo na ma igru yi chankarr? Iya! Ila ure imbarr yi i du Abachi à kpa abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen ttungo. Abachi à na meme wre ku ishisha bu ki ani Israila ba. ¹² Ila ure i ani Yahuda yi i gri ku ingbingbru yi aseki azizi. Inkindirr yi

* **11:8** Kye zizo Ishaya 29:10. † **11:8** Kye zizo Are Ka Zizo 29:4.

‡ **11:10** Kye zizo Asarr 69:22-23.

nggo i nado ku ani Yahuda ba i gri ku abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen aseki azizi. Uwa a si ni ima yo ingbingbru yi i ta kpa aseki azizi mri nu nggo ani Yahuda a kaki nâ ta su nggo Abachi à zha di a bu se nggo.

Abachi a kpa abangga ba nggo a si si anu Yahuda hen ttungo

¹³Ure mungga ku ziza nggo u si ni imba abangga ba nggo si si anu Yahuda hen. Nu nggo ingga si uni ko na angu ku abangga ba nggo si si anu Yahuda hen, ingga ta nggurr anke nu undu ku nggo ingga so na ku nggo. ¹⁴Ingga ta na meme du ishisha ki anishirr mungga ba ani Yahuda ba, wre ku Abachi bu kpa abanu ambarr ba ttungo. ¹⁵Nggo Abachi à ka anu Yahuda ba na ka ku vu inkpu anishirr bi ingbingbru ba. Nggo Abachi ti yo anu Yahuda ba, i ta si nâ ta si nggo a du iku nggi i tasi. ¹⁶Unuma ka ti murr unfonfo anu Abachi, meme nggo unfonfo wa wemi a sa Abachi. Uwa a si meme yo unuma ti ka uzhezhi ku unkunkurr a nu Abachi, anggingga i unkunkurr yi we i si i Abachi.

¹⁷Imba nggo si si anu Yahuda hen, se nâ ta su inggingga i unkunkurr ku olivu ku nggo a ttu ku ni iko. Imba si nâ ta si inggingga ima yi nggo a mi yi hre, aba ku murr imba ni lo ni inkpinkpu yi, imba so kpa ambarr ka ri meme. ¹⁸Uwa a si ni ima yo, imba bu si kye abangga ba nggo a mi ba ki inggingga yi kpachirr hen. Uwa ta gi itu da anggi? Kye du uwa su uhunhan mu meme. Uwa nggo si so vu injinja yi gri hen, a si injinja iyo i so vu uwa gri. ¹⁹Unuma à ta da di, “Yo-o, a di mi inggingga yi mi glo, wre ki ingga bu mirri.” ²⁰Yo-o, a si meme yo.

A mi yi glo nu nggo a kà iyo isisurr yi. Ùwà kpanye na Abachi ku ima yo du ba si murr ùwà glo hen, si ga angba du ùwà vu ba kpa ikpikpa imbarr yi hen. Na ni isisu yi. ²¹ Abachi a si kà ani Yahuda ba mu nggo a si nâ ta si inggingga i unkunkurr ijiji du ba a so furr hen, nggi imba i kye da a ta du imba mu i kri ko furr ifurr imba?

²² Ssu kye zizi nggo Abachi a na wre na anga ayirr wa, na kasarr na anga numa wa na si na ki irro hen. A di vri isisurr kakami na abangga ba nggo a sarr jaku na age ama nggo. Uwa ta si imba, imba ti di na inkindirr yi nggo i ta du Abachi a na wre ki imba nggo, uwa a ta di na wre ki imba. Imba ti kà, Abachi a ta gye imba mi glo ma.

²³ Ikikre i ure inggi i si di, ani Yahuda ba a ti kanga ni iyo isisurr na Abachi ku, uwa a taka gri ba ka ni lo ni inkla yi nggo a se nggo. Igri ba kanga si ka mri Abachi hen. ²⁴ Imba nggo si si anu Yahuda hen, imba si nâ ta sa angga a unkunkurr ku olivu nggo u so to ni ijiji undurr a si di ssu ku ki hen. Aba a ku murr ku gri ni lo ku ichi unkunkurr ku olivu ku nggo a ttu ku na di ssu ku bi nggo. Anu Yahuda angga ba a si nâ ta si ichi unkunkurr ku nggo a ttu ku na di ssu ku bi nggo. Ivu anggingga ka nggo a tse ka ka lo ni ichi unkunkurr yi i si ta tsi ku Abachi hen.

Abachi a di na wre ku anishirr we

²⁵ Amuya, inkindirr ijiji inuma nggo a di ka yi sharri ku anishirr, ingga i zha di imba bu hi yi. Imba ti hi yi imba si ta da ni isisurr di imba hi inkindirr kakami hen. Inkindirr ima inggi i si di, i kà ikpanye na Abachi i anishirr bu Israila yi i si ta so ba sese hen. Ika ikpanye yi i taka ba

ttungo na ase angga ka nggo abangga ba nggo a si si anu Yahuda hen, a ta ka kpanye na Abachi ku we. ²⁶ Ina ima yo i ta sa anko nggo Abachi a ta kpa ani Israila ba ttungo we. A charr meme yo na angbamvu ka Abachi ka di,

“Uni kpa anishirr ttungo wa a taka zhi ni igbu nu Zayo,

na taka ni nggurr ila ure i ahinhan ma bu Yakubu ba azhi.

²⁷ Ingga i ta ba azhi angga ka na ba nu nggo ingga taka kpurr ila ure imbarr yi zhi nggo.”§

²⁸ Nu nggo ani Yahuda ba a ka Ure ku wre ku nggo, ima yo du imba i kpa ku. Uwa a su nggo Abachi a ka hla ba ki anishirr ama ba, ima yo du ba a si ku Abachi ikpikpa ima nu nggo a shi ku akiki ambarr ba azhi di a taka di si ikpikpa ima ttuttumi.

²⁹ Abachi a ti ttu unushirr na yo ku angu, uwa a si ta ba inkindirr yi nggo a da a kasarr hen. ³⁰ Uwa a ti si imba abangga ba nggo si si anu Yahuda hen, imba kà iwo ku Abachi ni ikuchi yi. Ziza nggo Abachi à na ki imba inkindirr izizi nu nggo ani Yahuda ba a kà iwo ma nggo. ³¹ Uwa a si meme yo, Anu Yahuda ba kà iwo ku Abachi, Abachi na wre ki imba nggo si si anu Yahuda hen. Ivi yi so nga nggo anu Yahuda ba taka wo ma, uwa ta na wre ba meme. ³² Abachi a na anishirr ba ki abi kri ni harr we nu nggo a kà iwo ma nggo. A na meme wre ku uwa bu tsarr ba we ina zizi ima yi.

Di inta gbyarr ku Abachi asa

---

§ 11:27 Kye zizo Ishaya 59:20-21; 27:9.

- 33 Uzizi ku Abachi ku u si kakami, Abachi à hi inkindirr krizhizhi kakami.
Undurr ka si bre inkindirr yi nggo Abachi à du uwa à ta na nggo hen.
Unggonggo ka hi inkindirr yi nggo i du Abachi à di na aseki ka nggo à na ka?
- 34 Angbamvu ka Abachi ka a da meme yo di,
“Unggonggo ka hi amarr ka Atiko wa?
Unggonggo ka da ku ure?”*
- 35 “Unggonggo ka nu Abachi inkindirr wre ku Abachi bu nu ma inkindirr han ma?”†
- 36 Abachi yo à na aseki ka wemi. Uwa yo à gri aseki ka na du ka ase ni ingbingbru yi.
Di inta gbyarr ku Abachi asa ase na ase! Du yi si meme yo.

12

Iso yi nggo inta ta so, wre ki inta bu na ku Abachi undu

¹ Ni ima yo, amuya, nggo Abachi à na ki inta inkindirr iwre, ingga ko tsi ki imba ango ni atu imba wa na ti a han imba a to ku Abachi, imba ni so tsitsirr ni so na ku Abachi undu ku nyarr. Uwanggo yo a si anko nggo imba ka di kuttu ni barr Abachi ni isisurr imba nggo. ² Si na aseki ka nggo anishirr bi ingbingbru ba a di na ka nggo hen. Du Abachi à ka isisurr sarr ki imba na ka imba ki ahehe. Meme nggo imba ta hi inkindirr yi nggo Abachi à zha na di nyarr yi nggo, ni si ku meme yo nggo i ka se nggo.

---

* 11:34 Kye zizo Ishaya 40:13. † 11:35 Kye zizo Ayuba 41:11.

³ A si ku ina wre yi nggo Abachi à ni ingga nggo, ingga ko da ki imba wemi di, imba bu si ba atu amba wa mri nggo imba i se nggo hen. Ka atu amba wa kinggi ma ku ikpanye yi nggo Abachi à ni imba nggo. ⁴ Ukpa ku unushirr u si na anga ka shishemi. Indu i ankla ka ukpa ka i si na nkanka. ⁵ Uwa a si meme yo, ni ikri imunta yi mi, inta nggurr bi mu ni Kristi ku ki ukpa uyirr. ⁶ Di inta na undu na aseki ka nggo Abachi à ni inta na anko Abachi wa. Abachi à ti ni inta ikpa ni re ure umaku, inta bu yo isisurr ni kpa bre ure ku kakami. ⁷ Abachi à ti ni inta isisurr izi abiga ba, inta bu zi ba. Uwa ti ni inta itsarr anishirr, inta bu tsarr ba. ⁸ A ti si ire ku abiga ba du ba a gru a ta ukpa, inta bu re ba. Abangga ba nggo a sha inkindirr yi nggo a si na yi a nu abanu, aba bu nu ba ni isisurr iyirr. Abangga ba nggo a ti si bi hru anishirr, aba bu hru anishirr ba zizi. Abangga ba nggo di na ku anishirr uzizi, aba bu na uzizi ku ni inyarr.

⁹ Imba ti kpanye na anishirr imba bu si kpanye na ba na ashishi hen. Imba bu karr inkindirr yi nggo i si indanda nggo, ni vu inkindirr yi nggo si izizi gri ni isisurr imba yi. ¹⁰ Kpanye ni ikpa imba yi nâ ti nggo amuya ni Kristi ku a di na nggo. Ni di kye ikpa ssu na ashishi. ¹¹ Si na ki lototo hen, na undu kakami. Na undu ku Abachi ku ni isisurr iyirr. ¹² Imba bu nyarr nggo imba i so kye anko a inkindirr zhi na Abachi ku, imba bu nyarr ni si na gbo hen. Abanu a ti du isisurr imbarr yi i vri, imba bu vu gri, ni so di barr Abachi ttuttumi. ¹³ Inkindirr yi inggi nggo imba i se na yi nggo, imba sha yi nu amuya abangga ba nggo a zha yi

chankarr nggo. Ni di kpa abichirr na ako amba wa.

¹⁴ Barr Abachi du yo ku abangga ba nggo a di tsutsarr imba nggo angu azizi. Du yo ba angu azizi na bu si yo ba angu andanda hen. ¹⁵ Nyarr na abi so nyarr ba, ni yì na abi so yì ba. ¹⁶ Nyarr ikpa gri zizi. Si g̃i itu hen, si ka undu numa di u su ku ankizhi hen. Si ba ni isisurr di imba i hi mri abanu hen.

¹⁷ Unuma ti na ki imba inkindirr indanda imba si di imba ta na ku indanda meme hen. Ta ukpa ni na inkindirr yi nggo anishirr we a kye yi si izizi.

¹⁸ Ta ukpa ni so zizi na anishirr ba we. ¹⁹ Ikpikpa amungga, unuma ti na ki imba undanda, imba bu si na ku undanda meme hen. Du Abachi a han ku inkindirr yi nggo a na. À charr na angbamvu ka Abachi ka di, Atiko wa a da di, “Than yi i si mungga. Ingga ta han anishirr inkindirr yi nggo iwre ba ku ina imbarr yi nggo.”* ²⁰ Si na undanda han hen. Na inkindirr yi nggo angbamvu ka Abachi ka a da nggo di,

“Iyo ti ki unushirr wanggo à kri angbachi nu ùwà ku, ùwà nu ma ila;

uhre u ti ki ma, ùwà sha amasirr nu ma so.

Ùwà ti na meme ishisha i ta ki ma.”†

²¹ Si du undanda u mri ùwà hen, na uzizi du ku ttu undanda ku nado.

13

Na inkindirr yi nggo abi hru igbu ba a da nggo

¹ Imba wemi bu na inkindirr yi nggo abi hru igbu ba a da ki imba nggo. Vu re Abachi mu a

* **12:19** Kye zizo Are Ka Zizo 32:35. † **12:20** Kye zizo Assurre 25:21-22.

kpanye na zu ba wemi. Abangga ba nggo a so hru imba ziza nggo a si Abachi nggo a zu ba. ² Undurr wa nggo a ti kisa na abi hru imba ba ba, uwa à kisa ni inkindirr yi nggo Abachi mu a da di a bu na yi. Inina uwama a di yo ku itu mu iha. ³ Abangga ba nggo a di na aseki ka wre a si di kru isisu i abi hru igbu hen. A si amimi anishirr ngga a di kru isisu i abi hru igbu ba. Ùwà zha du ùwà i si ta kru isisu i abi hru igbu ba hen? Meme nggo, ùwà bu na aseki ka wre, abi hru igbu ba a ta gbyarr ku ùwà asa. ⁴ A si Abachi mu a zu ma di a bu zi imba. Imba ti na undanda, imba kru isisu ima yi, nu nggo a si nu ukyekye ku du imba ki iha, na ta na meme. Uni hru imba wa a si uvurr iko Abachi. Abachi a di du ma a ki abi na undanda ba iha. ⁵ Uwa si ni ima yo imba bu na inkindirr yi nggo abi hru imba ba a da nggo, imba bu si na yi ku unfu ku Abachi u ku yo mre hen, imba bu wo ure umbarr ku nu nggo amarr amba ka mi a da ki imba di iwre meme. ⁶ A si ima yo imba di han inklo imimi ku abi hru imba ba, a ti na indu imbarr yi aba a so na ku Abachi mu. ⁷ Nu anishirr we inkindirr yi nggo a ga ùwà na yi nggo. Han ba inklo imimi amuwa ka tuku azo na aseki ka nggo ùwà i si na ka nggo. Ni kye ba ssu na ashishi ni nu ba inkpinkpye imbarr yi wemi.

Iso yi nggo anishirr a bu so ni ikpa

⁸ Si du undurr a ga ùwà uhla hen. Imba bu na inkindirr iyirr yo: Inkindirr ima inggi i si ikpanye ni ikpa. Uwanggo nggo ti kpanye nu uzayirr ku, uwa a na si inkindirr yi nggo Are ka Abachi ka a da di a bu na nggo. ⁹ Nggo a da di, “Si zha amba, ni zha aniru hen. Si ngu unushirr hen. Si ki ayi hen. Si kye inkindirr i undurr ni ttu ishishi ni zha

di ka kpa yi nu ùwà mu hen.”* Are ka nggo a di a bu na ka nggo na anuma zizo a charr ka na are ka ki ure uyirr di, “Kpanye nu abi girr amuwa ba wemi nâ ta si nggo ùwà kpanye ni itu imuwa yi nggo.”† ¹⁰ Undurr wanggo a ti kpanye nu uni girr ama ku, uwa a si ta na ku uni girr wa inkindirr indanda hen. Unushirr a ti kpanye na abi girr ama ba undurr uwama a ko na si inkindirr yi nggo Are ka Abachi a da nggo.

¹¹ Imba ta na meme gbigbi nu nggo imba i hi ivi yi nggo inta i si na yi nggo. Ivi yi i ma ki imba bu kasi ni ina imba yi. Kye ivi yi nggo Abachi a ta kpa inta ttungo ni ila ure imunta, i so gburr ki ywhiywhirr ziza nggo mri nu nggo inta i kpanye na Abachi ku ni imeme yi nggo. ¹² Ibittu i so kre, ambre mu so nggarr. Di inta ba ttungo ni na aseki ka nggo anishirr abi so ni ibwu a di na ka nggo, ni vu iki i tsi na zhi nggo abubo à ni ko la. ¹³ Di inta i hru atu amunta wa ni zirr zizi, nâ ta si anishirr abangga ba nggo a si so ni ibwu hen. Ni si di hwa ahi, ni si di zha ikpa tankpami hen. Ni si zi iki, ni si di tsi, ni ki ishishi ni ikpa hen. ¹⁴ Chi ki ywhiywhirr na Atiko Yesu Kristi ku du ma vu ùwà gri, ni du aseki ka nggo inina ikpa di na unushirr ki ndanda nggo.

14

Si da di abiga abanu a na ndanda hen

¹ Imba bu kpa amuya ba nggo a nise kri kyekye ni ikpanye yi. Ni si ri anta na ba ni inkindirr

---

* **13:9** Kye zizo Issuzzu 20:13-15, 17. † **13:9** Kye zizo Levitiku 19:18.

yi nggo a bu kpanye na yi, ni inggi a bu si kpanye na yi hen. ² Ikpanye inuma i du ma à ri aseki tankpami.* Uwa ti si uwanggo nggo à si tsi ukyekye ni iga yi hen, à si di ta inina hen. ³ Uwanggo nggo à di ri aseki tankpami, a bu si kye uwanggo nggo a di ta angbungbaki yo mre na kpa ma chirr hen. Uwanggo a di ta angbungbaki yo mre a bu si da di ini ri aseki tankpa wa a na ndanda hen. Abachi a ka kpa ini ri tankpa wa ba. ⁴ Ùwà i su unggonggo ni ta da ku uvurr iko a numa da à na ndanda? A si akiko ama uwanggo à ta da ku uvurr iko wa da a na wre ka a na ndanda, wre ku a bu si na ndanda hen. Abachi à ta du ma zirr zizi.

⁵ Anishirr banu a kye di azhibarr anuma a si a zizi mri anuma. Abanu na anko a kye di ivi wemi i si ungo yirr. Unushirr a bu ku kri karrkarr na amarr ayirr. ⁶ Uwanggo nggo ti kye azhibarr anuma ssu na ashishi mri anuma, uwa na meme wre ku wa bu du anishirr mu a hi inkpinkpye i Akiko amunta wa. Abangga ba nggo ti ri ila aba a nu Atiko wa mu inkpinkpye nu nggo a nyarr ku Abachi ku ila yi. Abanu nggo a kà na si ri ila yi hen, a di na meme ku Atiko wa, wre ku uwa bu nu Atiko wa inkpinkpye na a nyarr ku Abachi ku ila yi. ⁷ Undurr ni inta ba a bu si so ku itu ima yo mre hen. Undurr ni inta ba a ti ttu, uwa a si ttu ku itu ima yo mre hen. ⁸ Inta ti so tsitsirr, inta so ku Atiko amunta wa mu, inta ti kɪ inta i kɪ ku Atiko wa yo. Inta ti so tsitsirr, ka inta ti kɪ inta i si aba Atiko wa

---

* **14:2** Ri aseki tankpami: Are ka anu Yahuda ka a han ba ni ri ila anuma. Ani Yahuda ba a kaki abiga Kristi nggo, abanu ambarr ba a si hi di a si han aba ni ri ila inuma hen.

yo.

⁹ Kristi a ttu na gru ni ibe yi, wre ku bu si Atiko abi so tsitsirr na abi ki. ¹⁰ Uwa a si angginggi du imba abanu i da ku amuya amba abiga da a na ndanda, angginggi i du amba abanu ba a kpa amuya amba abiga ba chirr? Inta wemi taka kri na age ka Abachi uwa a ta da ki inta undanda nu uzizi umunta ku. ¹¹ A charr na angbamvu ka Abachi ka di, Atiko wa à da di:

“Nu nggo ingga nggo so tsitsirr, ingga i da ki imba di,
anishirr we a taka kuttu na gbyarr ki ingga asa,
na taka da ssuzzu ma di ingga yo i si Abachi.’”[†]

¹² Meme nggo, inta na yiyirr taka ku bre ku Abachi inkindirr yi nggo inta i na, angginggi i di inta na yi.

Si du uzumbirr uniga à la ure hen

¹³ Meme nggo, inta bu ba ttungo ni di da abanu à la ure. Iya, inta bu ba ni isisurr munta di inta i si ta na inkindirr inggi nggo i ta du uzumbirr uniga à jaku ni la ure hen. ¹⁴ Iga Atiko Yesu imungga yi i du ingga i hi zizi mi di ila inuma i si si na ankizhi hen. Unushirr nggo a ti kpanye ni isisurr ima di ila inuma i si na ankizhi, ila yi i ta kaki ku na ankizhi meme yo. ¹⁵ Uwa ti du uzumbirr a la ure ni itu inkindirr inuma nggo uwa ri yi nggo, inkindirr yi nggo uwa i na i di inta i hi du uwa i si kpanye nu uzumbirr wa ku zizo hen. Si du ila yi nggo uwa ri yi, i du unushirr wanggo Kristi a ni ttu ku, a jaku hen. ¹⁶ Inkindirr inggi nggo ùwà ba ni isisurr

[†] **14:11** Kye zizo Ishaya 45:23.

imuwa di i wre, si du abanu a kye yi di i si ndanda hen. ¹⁷ Are ka ittu i Abachi yi a si sa are ki iri ni iso hen, a si are ka izirr zizi na age ka Abachi, tuku isu isisurr, inyarr inggi nggo Izhi Iwre yi i di ni nggo.

¹⁸ Undurr wanggo nggo ti ga Kristi meme, Abachi di nyarr ma kakami, anishirr a di kpanye na ku.

¹⁹ Ni ima yo, inta bu di zha i so zizi na anishirr ba. Ni na inkindirr inggi yi nggo i ta du anishirr a kri kyekye ni iga imbarr yi. ²⁰ Si du undu ku Abachi ku na ki ndanda nu nggo ùwà ri ila tankpami hen. Ila wemi si i ri, inuma i ti ta du undurr a la ure ùwà bu si ri yi hen. ²¹ Inkindirr inggi nggo i wre ùwà bu na inggi i si di, si ta inina, ni so ahi, ni na inkindirr numa nanka nggo i ta du uzumbirr uniga à la ure hen.

²² Inkindirr yi nggo amarr amuwa a da ku ùwà ni itu i aseki angga ka ùwà bu su ure umuwa tuku Abachi mre. Ùwà ti na zizi ni kpanye ni inkindirr yi nggo ùwà na yi, isisurr muwa i ti si da ku ùwà di inkindirr yi nggo ùwà na yi i si si ndanda hen, Abachi ta yo ku ùwà angu ka iwre. ²³ Ùwà ti ri inkindirr ni isisurr iha, i si ila ure ni itu yi nggo ùwà si kpanye ni inkindirr yi nggo ùwà na hen. Inkindirr inggi nggo ùwà ti na yi sama ni ikpanye na yi, uwa si ila ure.

15

Inta bu na inkindirr inggi nggo i ta zi abanu ni kpamusu na atu amunta wa

¹ Inta abangga ba nggo i kri kyekye ni ikpanye yi, bu zi abangga ba nggo a si si kyekye hen du ba kuchi ni iga yi. Inta bu si na inkindirr yi nggo i

wre ki inta yo mre hen. ² Di inta wemi bu na ku amuya ni iga yi inkindirr yi nggo i wre ni ta du ba a nyarr, wre ba bu kri kyekye ni iga yi. ³ Kristi a si na inkindirr yi nggo a na, wre ku bu nyarr ku itu ima mu hen. Iya a charr na angbamvu ka Abachi ka di, “Anishirr ti marr ùwà, aba a si marr su ùwà mu hen, a so marr si ingga, Abachi.”* ⁴ Aseki ka wemi nggo a charr na angbamvu ka Abachi ka nggo, a charr ka wre ba bu tsarr inta yo, wre ki inta bu si abi vu gri ni isisurr, ni bu kri karrkarr ni bu surr ashishi.

⁵ Ingga ko barr di Abachi nggo uwa yo a di ni ivu isisurr gri tuku ukyekye, a bu du amarr amba ka a si ayirr nu nggo imba i so ga aza ka Kristi Yesu ka nggo. ⁶ Meme nggo, imba wemi bu di nggurr bi nu ukorr uyirr ni di gbyarr ku Abachi asa ni nu ma inkpinkpye. Uwa yo a si Aki a Atiko amunta wa Yesu Kristi.

*A bre ku abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen
Ure ku wre ku*

⁷ Kpanye ni ikpa imba yi nâ ta si nggo Kristi a kpanye ni imba ba. Imba bu na meme wre ku anishirr bu gbyarr ku Abachi asa. ⁸ Nu nggo ingga i da ki imba di Kristi à kaki uvurr iko ani Yahuda wa, wre ki inta bu hi di Abachi à di na inkindirr yi nggo à da zu ku akiki munta du uwa taka na nggo, ⁹ wre ku abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen a bu gbyarr ku Abachi asa ku uzizi umaku, nâ ta su nggo a charr na angbamvu ka Abachi ka nggo di: “Ni ima yo, ingga ta gbyarr ku ùwà asa na abangga ba nggo a si si anu Yahuda hen.

---

* **15:3** Kye zizo Asarr 69:9.

Ni ta bre asarr gbyarr ku ùwà asa.”†

10 A charr zizo na angbamvu ka di,
 “Imba nggo i si si ani Yahuda hen, nyarr yi na
 anishirr angga ba nggo Abachi à hla ba
 nggo!”‡

11 Na charr zizo di,
 “Gbyarr ku Atiko wa asa, imba wemi nggo i si si
 ani Yahuda hen.
 Gbyarr ku asa, imba anishirr bi ingbingbru ba
 wemi!”§

12 Na charr zizo nu ungbamvu ku Ishaya ku da di,
 “Uhunhan ku Jesi* à taka nga.

Abachi à taka gɪ ma gru di a bu ni hru
 inkpinkpye i abangga ba nggo a si si ani
 Yahuda hen,
 aba taka so kye anko ama wa.”†

13 Ingga barr Abachi nggo a di nu anishirr
 isisurr iso kye anko, a bu ni imba inyarr tuku isu
 isisurr, nu nggo imba iyo isisurr imba yi na ku
 nggo. A bu na meme, wre ku ukyekye ku Izhi Iwre
 u bu du imba di kye anko kakami ni si ba ttungo
 hen.

Bulu à re ni itu i undu umaku

14 Amuya amungga abiga, ingga ni itu imungga
 i hi di imba i hi inkindirr izizi ni hi inkindirr
 yi nggo, i wre imba bu na yi nggo. Ni hi tsarr
 ikpambirr. 15 Ingga i charr ki imba kprendende
 mi ni itu i aseki anuma ka nggo ingga zha di imba
 bu ssu ka hi nggo. Abachi mu à na wre ki ingga na

† 15:9 Kye zizo Asarr 18:49. ‡ 15:10 Kye zizo Are Ka Zizo 32:43.

§ 15:11 Kye zizo Asarr 117:1. * 15:12 Jesi: Jesi à si aki a Doda,
 uttu nu Israila. Yesu à zhi nu uki ukuma yo. † 15:12 Kye zizo
 Ishaya 11:10.

na ingga ki uni na undu ama. ¹⁶ Ingga i na undu ku bre Ure ku wre ku ku Kristi Yesu nâ ta si unikyeye. Ingga i na meme, wre ku abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen, abu a si nâ ta si inkindirr iwre nggi a gri ku Abachi na yi uwa a kpa yi nggo. Abu si abangga ba nggo Izhi Iwre yi i ddu ba ki anishirr ba Abachi.

¹⁷ Ni ima yo, ingga i nggurr anke ni inkindirr yi nggo ingga i na ku Abachi ni Yesu Kristi ku nggo. ¹⁸ Ingga si ta re ni itu i inkindirr inuma mri inggi nggo Kristi à di ingga bu na yi nggo hen. Ure umungga ku tuku inkindirr yi nggo ingga i na nggo, abama yo a du ingga i zi abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen, du ba a wo ku Abachi ure. ¹⁹ Ina ima i si ku are ka nggo ingga i re na aseki ka ikagri ka nggo ingga i na tuku ukyekye ku Izhi ku. Ni ima yo, bazhi nu Urushalima nga ni igbu nu Ilirrikumu ingga ka bre ure ku Kristi ku kago ba, ni ka kre anga a undu amungga ama ba. ²⁰ Inkindirr yi se ni isisurr imungga inggi i si di ingga bu bre ku anishirr Ure ku wre ku na ankla ka nggo a nise wo inkindirr ni itu Kristi. ²¹ Nâ ta si nggo a charr na angbamvu ka Abachi ka da di:

“Abangga ba nggo a si da ba inkindirr ni itu ima yi hen a ta hi,
abangga ba nggo a nise wo a ta ssu hi.”‡

Bulu à zu du uwa ta kakuma ni ichirr ni igbu nu Roma

²² A si ima yo ingga i ma chankarr ni nga ni imba ba. ²³ Nu nggo ingga i kre undu umungga ku na anga angga ka ziza nggo ba, tuku nggo ingga i so ki

‡ 15:21 Kye zizo Ishaya 52:15.

ase shishemi di zha di ingga ka ni kye imba. ²⁴ Ni ima yo ingga zha di ingga ta nga ziza nggo. Ingga zha di ingga ti so kuma ni igbu nu Sipeni, ingga ta kukri ni kye imba. Ingga ti ni sha so shi ni imba ba, ingga ta zha izi ni imba ba ku ikuma imungga yi nu Sipeni. ²⁵ Ziza nggo ingga so kuma nu Urushalima ku undu ku anishirr ba Abachi nabo. ²⁶ Abiga nu igbu nu Makidoniya tuku Akaya a kye ni kye imbarr na shirr aseki ku abiga Abachi ba nggo a si abi iha na si nu Urushalima nggo. ²⁷ Aba mu a da ku atu ambarr da aba a ta na meme. Imba ti kye zizi, izi abi iha ba i si ki ba uhla mu. Ani Yahuda ba a ga aseki ka nggo Abachi a nu ba nggo na abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen. Abachi a nu ba aseki a kama di a bu a zi izhi imbarr yi. Uwa a si meme yo abiga abangga ba nggo a si si ani Yahuda hen, a bu nu ani Yahuda ba aseki ka ingbingbru angga ka nggo aba a kpa na Abachi ku nggo. ²⁸ Ingga ti kre undu ku ini ba inklo yi pempe nggo anishirr ba a shirr ba nggo, ni taka so kuma nu Sipeni nggo, ingga taka garr ba ni imba ba. ²⁹ Ingga ti nga nggo, ingga hi di Kristi ta ni ingga inkindirr izizi ki imba.

³⁰ Amuya aniru na amba, ingga tsi ki imba anggo, ku iyo isisurr imunta yi na Atiko Yesu Kristi wa ku, tuku ikpanye yi nggo Izhi i ni inta nggo, imba zi ingga barr Abachi ni barr ni itu mungga. ³¹ Barr Abachi di abangga ba nggo a kà iga yi ni igbu Yahudiya a bu si na ki ingga inkindirr hen. Abachi bu du anishirr ama ba nu Urushalima a kpa aseki ka nggo ingga i so gri ba nabo nggo. ³² Meme nggo i ni kpanye i Abachi ingga taka nga ni imba ba ni inyarr kakami. Inye imungga yi ni imba ba i ta ni

ingga inyarr tuku isu. ³³ Ingga i barr Abachi nggo a di ni inta isu a bu si ni imba wemi. Du yi si meme yo.

16

Bulu à chi abiga abanu nu Roma

¹ Ingga so da ki imba du uvayirr amunta uniga Fibi, nggo di na ku Abachi undu ni igbu nu Kenkriya, a si unushirr uzizi. ² Kpa ma na ango aha nâ ta si nggo anishirr ba Abachi a di hru ikpa yi nggo. A si unushirr a Abachi. Nu ma inkindirr inggi yi nggo a ti zha ni imba ba nggo. Uwa mi a na wre ku anishirr shishemi kye ni ingga mi.

³ Chi ki ingga anu Priskila tuku Akila nggo a di na undu ku Yesu Kristi ku ni ingga ku nggo. ⁴ Na ba di a ti si ittu mi aba a si ta kru hen. Ingga nyarr ba kakami. A si si ingga mu i nyarr ba na nkpamu hen, abiga ba na aki ka nggurr bi ka Abachi wemi nggo a si si ani Yahuda hen, aba mi a so nyarr ba.

⁵ Chi ki ingga abiga ba nggo a di nggurr bi ni iko i nu Priskila yi nggo.

Chi ki ingga ukpamu Ipanetu. Uwa yo à kpa Kristi ni imeme yi na anga ka Asiya ka.

⁶ Chi Maryamu, nggo a na ki imba undu kakami nggo.

⁷ Chi anu Androniku tuku Juniya, aba mi a si ani Yahuda nâ ta si ingga na kri ni iharr yi ni ingga ku. Abi ko na angu ba a kye ba ssu na ango kakami, na kpa Kristi kuchi na du ingga.

⁸ Ingga chi Ampilatu, ukpamu na Atiko wa ku.

⁹ Chi Urrbanu, ukpamu nu undu ku Kristi, tuku ukpamu uniga Sitaki.

10 Chi Apele nggo à kri ngbangba ni yo itu ma yi nu Kristi ku.

Chi abi iko bu Arristobulu.

11 Chi Hirrodiyo, uzumburr ani Yahuda.

Ni chi amuya abiga ba ni iko i Nasiso.

12 Chi ki ingga Trifaniya tuku Trifosa, nggo a so na ku Atiko wa undu kakami nggo.

Ni chi ukpamu uniga Pasi, nggo a ka na ku Atiko wa undu kakami ba.

13 Chi ki ingga Rufo nggo Atiko wa à hla ki ama nggo, tuku ayirr wa nggo à hru ingga nâ ti ingga i su ku uzuma mu nggo.

14 Chi ki ingga Asinkritu, Filego, Hemisi, Patroba, Hema, na amuya abiga abanu ba nggo a si na ba nggo.

15 Chi Filologu tuku Juliya, ni chi Nerru tuku uvayirr ama wa, ni chi Olimpa na anishirr ba Abachi ba wemi, nggo a si na ba nggo.

16 Vu anggo gri ni chi ikpa kakami.

Abiga Kristi ba we nggo se ni ingga ku a ko chi imba.

Bulu a da ku abiga ba nu Roma inkindirr yi nggo a bu na yi nggo

17 Ingga tsi ki imba anggo amuya abiga imba so di surr ashishi na abangga ba nggo a di na na di imba i tsi ki na nkanka na du abiga ba a ga anko anuma mu. Anishirr angga ba nggo a kri azanyirr ni itsarr yi nggo a tsarr imba nggo, imba bu si chi ki ywhiywhirr na ba hen. 18 Abi di na aseki akama a si si abi zi Atiko amunta wa, Yesu Kristi hen. Abama a so di zha ku atu ambarr mu aseki. Anishirr abama a di ddu are azizi nggo a wre iwo na atu na di re anishirr angga ba nggo a si hi ure

ku kakami hen na ka isisurr sarr ba. ¹⁹ Anishirr a wo ikri imba yi ni iga yi kago. Ima i di ingga i nyarr ki imba kakami. Ingga ni ko zha di imba bu hi inkindirr yi nggo i si i wre nggo. Ni bu si si abi la ure na aseki angga ka nggo a si ka wurr hen.

²⁰ A ji ntsi, Abachi nggo à di ni iso isu, a ta cha Isheta na aza na ta ni imba ukyekye ni itu ima yi.

Ingga so barr di uzizi ku Atiko munta Yesu ku bu so ki imba.

²¹ Akpambirr nu undu amba wa, Timoti a so chi imba. Anu Lukiyu tuku Jaso, tuku Sosipata, aba mi a si ani Yahuda na so chi imba meme.

²² Ingga, Tarrtiyu, nggo à charr ungbamvu unngo ku, à so chi imba ni isa i Atiko wa.

²³ Gayu, nggo ingga i so ni iko ima yi, uwa à di kpa abiga we ni iko ima yi, à so chi imba.

Irrasitu, uni zu inklo ni ìgbù wa, tuku uzayirr amunta wa ni iga yi Kwarrtu a so chi imba. [

²⁴ Abachi à bu du uzizi umaku u so ni imba ba we. Du yi si meme yo.]

Ni ikikre yi Bulu a barr Abachi

²⁵ Di inta gbyarr ku Abachi asa. Uwa yo ta di imba kri kyekye ni kpanye imba yi. Ingga i da meme yo nu ure ku nggo ingga i di re ku anishirr nggo. Ure ku wre ku nggo u si ni itu i Yesu Kristi nggo. Uwanggo yo a si inkindirr yi nggo ure ku nggo a sha ku sharri ku anishirr na asese ka u da nggo. ²⁶ Ziza nggo a bwu ku anishirr ure ujiji kuma na angbamvu ka abi kpa are ka Abachi ka, tuku nu nggo Abachi uni so sese wa a da di anishirr bi ingbingbru ba we a bu hi, wre ba bu wo ma na yo isisurr na ku.

²⁷ Inta bu gbyarr ku Abachi asa ase na ase. Abachi nggo, uwa yo na nkpama à si ukrizhizhi, Inta bu gbyarr ku asa. Inta bu na meme ni itu inkindirr yi nggo Yesu Kristi a na yi nggo. Du yi si meme yo.

Ungbamvu Ku Abachi Azhi Ahehe Ka New Testament in Ninzo (NI:nin:Ninzo)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ninzo

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 9789789156047

The New Testament

in Ninzo

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-08-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
d46fed5f-6317-5355-ab77-aef8925db2e6